JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1858. Woensdag, 1 December. N°. 96.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam**.

Prijs per half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*.................... „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*.................... „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

Berigt.

Bij de onlangs plaats gevonden hebbende aanbieding van een inteekeningsbillet op den achtsten jaargang van den *Java-Bode*, meenen Redactie en Uitgevers het publiek te mogen wijzen op de uitbreiding, welke gedurende het jaar 1858, aan dat Blad gegeven is, en welke niet dan met opoffering van aanzienlijke kosten en met inspanning van alle krachten werd tot stand gebragt. Wanneer men den jaargang 1858 met de vorige jaargangen vergelijkt, zal men bespeuren, dat dit jaar bijna het dubbeld van vroegere jaren geleverd is, dat het plaatselijk en politieke nieuws, en de handelsberigten zeer zijn vermeerderd en verbeterd en, in bijna elk nommer, eenige questie van den dag, meer of minder uitvoerig, is besproken geworden.

De Redactie heeft zich, ook als uit de laatste nommers van het Blad blijkt, van de medewerking van kundige en op de hoogte van hun tijd zijnde correspondenten in Nederland voorzien, die zich steeds beijveren zullen, in een aangenamen, degelijken en boeijenden vorm, al datgene mede te deelen, wat er in het moederland belangrijks voorvalt, terwijl de tijding en uit het buitenland regelregt uit *Londen*, *Brussel*, *Parijs*, *Marseille*, *Leipzig* en *Alexandrië* worden ontvangen, en de Redactie dus in staat is, de laatste Europesche en Amerikaansche berigten mede te deelen.

Hebben Redactie en Uitgevers van hunne zijde meer gegeven dan aanvankelijk was toegezegd, aan de andere zijde heeft ook het publiek getoond, hunne pogingen op prijs te stellen, ZOOWEL DOOR EENE RUIME INTEEKENING ALS DOOR HET PLAATSEN VAN ADVERTENTIEN, WELKE BEIDEN DIE VAN ANDERE OP JAVA UITGEGEVEN BLADEN AANZIENLIJK OVERTREFFEN (1).

Om echter op den tegenwoordigen kostbaren voet te kunnen voortgaan, is het noodig, dat ook het publiek dezelfde welwillendheid als tot heden blijve betoonen.

Hopende op de voortdurende ondersteuning van het Indisch publiek, dat reeds zoo vele jaren den *Java-Bode* zijne krachtige bescherming heeft geschonken, zullen Redactie en Uitgevers geene moeite en kosten ontzien, om alle nog mogelijke verbeteringen aan hun Blad aan te brengen en onder anderen, telken male, dat de tijd zulks toelaat, op den dag der aankomst van de landmail, een buitengewoon nommer uitgeven, dat nog tijdig met den extra-post over Java zal worden verzonden, terwijl de Uitgevers zich voorstellen, onmiddelijk na de ontvangst van het daartoe bestelde materieel, het Blad in een bevalliger formaat en met eene nieuwe, duidelijke letter het licht te doen zien.

1) Redactie en uitgevers van den Java-Bode achten het verre beneden zich, den spijtigen en onbesuisden uitval van het Bataviasch Handelsblad, in zijn laatste nommer, met eenig antwoord te verwaardigen. Den uitgever van dat blad zij het vergund, zijne ijdele bewering te staven; het publiek is het bespreken van degelijke *onderwerpen van algemeen belang* in denzelfden geest, door de hooggeleerde Redactie van het B. H., reeds lang moede, en terwijl het gretig de *Particuliere Haagsche en Amsterdamsche correspondentien* van den *Java-Bode* heeft ontvangen, schenkt het gaarne aan de Redactie van het B. H. *haar geheim*, niet alleen hoe zij zich hare politieke mededeelingen weet te verschaffen, maar ook hare *beruchte benoemings-lijsten* en andere *canards*, die reeds zoovelen hebben ontstemd en welligt benadeeld.

Redactie en Uitgevers.

Bekendmaking.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Vrijdag, den 10den December aanstaande, des morgens te 9 uren, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den *Adjudant van dienst.*

BUITENZORG, *den* 29 *November* 1858.

De Kapitein-Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

Bij koninklijk besluit van den 28sten April 1858 no. 63, is benoemd tot opzigter bij 's lands burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië J. F. H. Bekhuis.

Bij koninklijk besluit van den 28sten Augustus 1858 no. 117, zijn benoemd tot ambtenaren van de derde klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indië, mr. J. A. M. van Cats Baron de Raet, J. L. Hanozet Gordon en A. H. Hellbach.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia J. L. Swaab.

Benoemd:

Tot ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Batavia, de secretaris der weeskamer aldaar J. C. Schmidt.

Toegekend:

De titulaire rang van Inspecteur honorair der Cultures aan den hortulanus van 's lands plantentuin te Buitenzorg, J. E. Teijsmann.

Gesteld:

Ter beschikking van den resident der Lampongsche Districten L. K. van Swieten, laatstelijk derde commies ter Algemeene Secretarie.

Goedgekeurd:

Dat door den Assistent-Resident van Benkoelen

Is Benoemd:

Tot lid en secretaris bij de sub-commissie van onderwijs aldaar, de eerste commies op het assistent-residentie bureau J. R. Abegg.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE SOERABAIJA.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, de kapitein W. J. van den Broek.
Eervol, de tweede luitenant C. L. Arnold.

Bevorderd:

Tot kapitein, de eerste luitenant F. W. Nagel.
Tot eersten luitenant, de tweede luitenant, R. E. Reijneke.
Tot tweede luitenants, de schutters W. W. Cook en C. A. F. Loth.
Tot tweeden luitenant-kwartiermeester, de korporaal A. Brunting.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de officier van gezondheid der eerste klasse F. Engelken.

Bevorderd:

Tot kapitein bij het personeel der artillerie, de eerste luitenant J. F. Anten, van het personeel.

Overgeplaatst:

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Banda de officier van gezondheid der tweede klasse G. J. Filet, thans te Batavia.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den onderintendant der tweede klasse van de militaire administratie te Singkawang G. P. W. Boers, aan den kapitein der infanterie G. L. C. C. van Vugt en aan den kapitein der genie en sappeurs B. A. Quaij.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van December.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomer in December, den 10den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Donderdag, den 9den December aanstaande:
a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China enz., enz.
b des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De directeur der posterijen te Batavia maakt bekend, dat, op Dingsdag den 7den December aanstaande, postpakketten zullen worden gesloten voor Borneo's Westkust, per het stoomschip *Batavia*, kapitein *Neijts*.

De daarvoor bestemde brieven kunnen dien dag worden bezorgd te Weltevreden tot 5 uur 's avonds, in de stad tot 4 uur.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat door den resident van Soerabaija, op Dingsdag den 28sten December aanstaande, des voormiddags ten 10 ure, ten burele van dien hoofdambtenaar, overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen (staatsblad 1829 no. 67) in het openbaar zal worden uitbesteed het transport van zout, van de hoofddepôt pakhuisen te Sumanap en te Grissee naar verschillende pakhuizen.

De directeur der producten en civiele magazijnen maakt bij deze bekend, dat, overeenkomstig het bij staatsblad 1829 no. 67 opgenomen reglement, door den resident van Soerabaija, op Dingsdag, den 14den December, 1858 te Soerabaija eene openbare uitbesteding zal worden gehouden voor den overvoer van 300 ton steenkolen, uit het hoofddepot te Soerabaija naar Bezoeki.

De resident van Cheribon brengt ter kennis van gegadigden, dat er vooruitzigt bestaat, dat binnen korten tijd zal worden uitbesteed de uitvoering van onderscheidene belangrijke bouwwerken in de residentie Cheribon, en tot de aanneming daarvan vele jaren achtereenvolgend vermoedelijk gelegenheid zal bestaan.

De resident van Cheribon maakt bekend, dat aldaar gelegenheid bestaat tot plaatsing van landmeters; kunnende zij, welke daarvoor in aanmerking wenschen te komen, zich bij gefrankeerde adressen wenden tot hem, resident, onder overlegging van de volgens staatsblad 1857 no. 18 vereischte stukken.

De eerstaanwezende ingenieur van den waterstaat in de residentie Cheribon maakt bij deze bekend, dat, onder nadere goedkeuring van het gouvernement, op Dingsdag, den 21sten December 1858, des voormiddags ten 9 ure, op zijn kantoor ter hoofdplaats Cheribon in het openbaar, zal worden uitbesteed, de opbouw eener controleurswoning en bijgebouwen te Radja Galoe, residentie Cheribon

Berigten aan Zeevarenden.

De Vice-Admiraal, Commandant Z. M. Zeemagt in Oost-Indië en Inspecteur der Marine, maakt aan de zeevarenden bekend, dat tot aanduiding van het wrak van het ter reede *Batavia* verbrande schip *Robertus Hendricus*, eene boei is gelegen, 8 ned. ellen benoorden het wrak, in de diepte van 28 voeten bij hoog water, terwijl op het wrak slechts 4 à 6 voet water staat.

Dezelve ligt in de navolgende peilingen:

Het buitenste havenlicht Z. 27° 27' Oost op 1020 ellen afstand.

Het baken der *Neptunus*-droogte Noord 37° 14' Oost en de Z. W. hoek van het eiland *Kuijper* N. 50° 34' West (Regtwijzend).

Het is raadzaam de boei niet digter dan 10 ellen te naderen en, dezelve bezuiden passerende, een paar scheepslengten van dezelve af te blijven.

In de *Hongkong Gouvernment Gazette* van 16 October komt voor de navolgende bekendmaking, betreffende Port-Adelaide (*Zuid-Australie*):

De werkzaamheden van de uitdieping, laatstelijk plaats gehad hebbende onder het opzigt van den havenopziener, aan de Buitenbank van deze haven, voor dit saizoen afgeloopen zijnde, zoo wordt hierbij bekend gemaakt, dat men eene diepte verkregen heeft van *veertien* eng. voeten bij laag water en *twee en-twintig* eng. voeten bij hoog water spingtijden.

DE LEGERPLAATS DER ZWARTEN.

Eene bladzijde uit het reisdagboek

van

FR. GERSTAECKER.

V.

In de kleine lage Malleyheuvels was het wel niet zeer aangenaam te marcheren, maar het ging toch en ik stapte moedig door, tot de zon ten ondergang helde. Van een der hoogste heuvels — en die waren zelden hooger dan vijftig tot zestig voet — kon ik dan ook reeds duidelijk in de verte de donkere strepen der gomboomen, het zekere teeken der rivierbedding, onderscheiden, en ik sloeg thans de rigting derwaarts in. Onderwijl ging de zon onder, en de schemering is in Australie slechts bijzonder kort. De maan stond niet aan den hemel en het werd vrij donker. Desniettemin kon ik bij het matte licht der starren de donkere boomen, die ik reeds aanmerkelijk genaderd was, duidelijk zien, en bovendien wees het aan den helderen hemel staande zuidelijke kruis mij naauwkeurig de rigting aan, die ik te nemen had. Aan verdwalen was niet te denken.

In donkere nachten is men daarbij ten volle zeker, door zwarten buiten of onderweg te worden. Enkele stammen of de vrijgeesten onder hen gaan in den maneschijn wel eens op de wambatjagt uit; maar in den regel houdt de vrees voor den fabelachtigen Devil Devil en andere booze geesten, die 's nachts rondzwerven en allerlei goddeloosheid aanrigten, hen vast aan hun vuur gebannen, dat geen niet naderen durven, en slechts zeer weinigen onder hen zouden zich in den donker in het bosch of al te digt bij de rivier wagen, waar die Devil Devil zich bij voorkeur ophouden moet. — Dat voorts toch enkelen hierop eene uitzondering maken, had ik zelf nog zeer onlangs ondervonden, en ik vertrouwde dus op het bijgeloof dier stammen, van wie ik hier aan de rivier ligt een aantreffen kon, geenszins alleen, maar hield zelf een waakzaam oog op mijn naasten omtrek en liet vooral den blik scherp over de voor mij liggende schaduwen der boomen rondgaan, of ik niet hier of daar het roodachtig schijnsel van een vuur bemerken kon.

Zoo naderde ik meer en meer den woudzoom; het zand der heuvels had ik reeds achter mij en ik voelde den weeken grond van het alluviaalland onder mijne voeten. Laag struikgewas was het eenigste, dat hier op de wijde vlakte stond, en meermalen raakte ik in de naakte, scherpe, bezemvormige takken van een *lignum*bosch of theestruik vast.

Theestruik — ja, dat klinkt bijster fraai; doch de Australiërs weten aan hun struiken en gewassen wel meer namen te geven, waarvoor zij dan zelven moeijelijk zou vallen een redelijken grond op te geven. De reiziger moet zich derhalve van theestruiken, peren-en kersenboomen, in 's hemels naam, niet al te veel voorstellen. Hij krijgt van die alle niets meer dan eenig brandhout en al 't overige is zuiver poëtische fictie.

Hoe nader ik overigens bij de rivier kwam, des te duidelijker meende ik een eigenaardig wonderlijk gedruisch te hooren, dat zelfs vrij regelmatig voortklonk. Ik bleef een paar malen staan en luisterde; nu eens scheen het, als de wind van mij af was, voor korten tijd op te houden, dan weer klonk het mij duidelijker in de ooren, zonder dat ik naauwkeurig de rigting opgegeven kon, vanwaar het kwam. Vaak dacht ik, dat het achter mij was, en dan weer scheen het geluid regt van voren te komen. Wat het was, kon ik natuurlijk niet onderscheiden, en ik besloot dus maar bedaard verder te marcheren. Was het iets, dat op mijn weg lag, dan moest ik het immers toch spoedig bereiken en, waar men zulk een luid geraas maakte, had ik zeker zoo veel niet te vreezen.

(Wordt vervolgd.)

De diepte van het water op de Binnen-bank blijf dezelfde als vroeger, namelijk *negen* eng. voeten en zes duimen bij laag water springtij.

De getijde-signalen bij Semaphore worden gedaan met betrekking tot de diepte op de Binnen-bank, waarbij dan 4 eng. voeten gevoegd kunnen worden om de diepte op de Buiten-bank te vinden.

Zware meertouwen zijn nedergelegd in het binnenste gedeelte der haven, waar schepen van 17 eng. voeten diepgang ten allen tijde vlot kunnen leggen. Voor schepen van meerderen diepgang, die verpligt moeten zijn daar te meeren, wordt aangeteekend, dat de bodem volkomen effen is.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 2 December, voor het woonhuis van wijlen mevrouw de weduwe *B.k*, op Kebon-Siri, nabij Parapattan, door *van Slooten, Morgan en Co.*

Op Vrijdag, den 3 December, voor het commissiehuis van Gebrs. *Roselje & Co.*

Op Maandag, 6 December, op het Heemradenplein, door *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag, den 7 December, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de agenten der Samarangsche wees- en boedelkamer te Poerbolingo, van wijlen den baas timmerman *S. Horsting.*

Door de weeskamer te Soerabaija, van wijlen de heeren *Pieter Klaassen* en *J. W. Kittelsdorffer* en de chinezen *Lie Djoesing, Oen Jan* en *Baija.*

Door de agenten der Soerabaijasche wees- en boedelkamer te Pamakassan, van wijlen den chinees *Kang Tonglie.*

Door de executeuren te Batavia, van wijlen den heer *J. P. Koch.*

Door de boedelaanvaardster te Samarang, van wijlen den heer *A. de Leeuw.*

Vertrekkende Personen.

Dr. *Croockewit.* — *H. de Bruijn.* — *S. Fraenkel.* — *C. S. A. Thurkow en familie.* — Mevrouw de weduwe *Thurkow.* — Mevrouw de weduwe *Cristall.* — *J. Vreede en familie.*

Aangekomen Vreemdelingen,

van den 27 tot en met den 30 November 1858.

HOTEL DER NEDERLANDEN. F. W. van Straaten, van de Reede. — M. Papenhuijzen, van Japan. — F. J. Mugge, van China. — Mevrouw Vogelpoot, van Nederland. — Mejufvrouw Vogelpoot, van Idem. — N. J. Besier, van Amsterdam.

HOTEL WILLEM II. W. Wiehand van Djambi. — S. Bomhoff, van Idem. — Pordon, van Meester Cornelis. — de Haan en Echtgenoot, van Onrust. — Hunnius, van Idem. — de Hoog, Echtgenoot en 2 Kinderen, van Idem. — H. van der Wilt, van de Reede. — Brondgeest en Echtgenoot, van Rotterdam. — Boerenbreke, Echtgenoot en 1 Kind, van Idem.

JAVA HOTEL. H. D. Loose, van Hamburg. — F. de Vos, van Kaap de Goede Hoop. — H. C. Löschen, van Samarang. — J. F. H. Aernout, uit het Hospitaal. — W. Blaakhert, van Rio Janeiro. — J. H. Lammerts van Bueren, van Rotterdam. — L. C. Grafthuis, van Idem.

Advertentiën.

Ondertrouwd:

A. J. VAN WINSHEIJM

1 *Luitenant der Infanterie,*

met

C. C. de LANNOIJ.

(3505)

Getrouwd:

N. DOUWES

met

C. H. C. DE SPRINGER,

TOEBAN, 28 *October* 1858. (3546)

Getrouwd:

J. C. DOM

met

A. G. ZEYDEL.

DJOCJOCARTA, 20 *November* 1858. (3548)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *W. C. A. van der Putt, Hilfing.*

SALATIGA 19 *November* 1858. (3499)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, de echtgenoot van

J. F. BRUIGOM.

BANJOE BIROE 20 *November* 1858. (3498)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, Mevrouw *S. Meijer*, geliefde echtgenoot van

M. S. PINO.

SAMARANG, *den* 23 *November* 1858. (3528)

Overleden op den 21 dezer, de heer *Charles Sens*, in den ouderdom van 35 jaar.

WANASEPI, *den* 23 *November* 1858. (3529)

Heden overleed alhier in den ouderdom van 42 jaren, de Heer *Charles Cristall*, diep betreurd door zijne Echtgenoot en Kinderen.

SAMARANG, 19 *November* 1858. (3496)

Heden overleed onze zeer beminde Moeder en Behuwdmoeder Mevrouw de Wed. *R. S. Butin Bik*, geb. *de Nijs*, in den ouderdom van 51 jaren.

Uit aller naam,

W. BUTIN BIK.

BATAVIA, 15 *November* 1858. (3517)

Op den 4 dezer overleed te Pelantoengan, in den ouderdom van 65 jaren, de Heer *Thomas Deighton* laatst Gezagvoerder van het Stoomschip Samarang Packet, nalatende eene vrouw met een talrijk gezin om zijn onherstelbaar verlies te betreuren.

SAMARANG, 23 *November* 1858. (3497)

Wegens sluiting der
JAPANSCHE TOKO,

zullen de ondergeteekenden op

Vrijdag den 10 dezer maand in gemeld locaal in Vendutie aan de meestbiedenden verkoopen:

de Restanten der zoogenaamde

KAMBANG-FACTUREN,

door de heeren van den Biesen & Modderman in 1857 en 1858 van het Gouvernement gekocht.

De hoofdartikelen zijn:

Smalle en breede **Zijde, Zijden Dassen** en **Crêpe-Shawls,** porceleinen **Koppen** en **Schotels, Schalen, Borden, Vazen, Bloempotten,** enz., verlakte **Tafels, Toiletten, Etagères, Kasten, Knapen, diverse Dozen,** enz., een en ander ten gerieve van het publiek bij kleine kavelingen.

Van af Maandag 6 dezer te bezigtigen.

(3561) GEBRS. ROSELJE EN Co.

VENDUTIE

Donderdag 2 December 1858,

Voor het Woonhuis van wijlen mevrouw de weduwe *Butin Bik*, op Kebon Sirie,

DOOR

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.,

van Kroon-, Hang- en Tafellampen, Spiegels en Schilderijen, Ledikanten, Stoelen, Tafels, Kasten, Zilver-, Glas-, Cristal- en Pleetwerk, Martevanen, voorts nog Rijtuigen, spannen goed gedresseerde Wagenpaarden, tuigen, etc.

3507

VENDUTIE

Op Vrijdag, den 3den December 1858.

Voor het Commissiehuis van

GEBRS. ROSELJE & CO.

Van pas aangebragte puike **Boter,** Glas- en IJzerwerk, **Bankkleedjes,** Hang- en Tafellampen, enz.

Voorts:

50 ks. Champagne à 1 dozijn en andere fijne Wijnen, een factuurtje Zeep- en Parfumerien, van de Société Hijgiénique, bijzonder fraai Speelgoed, Porceleinen Kinderserviesen, Bloemvazen, Flacons, Odeurkistjes, Déjeuné- en The-serviesen, Bouillonkoppen, een en ander zeer geschikt voor ***St. Nicolaas*** geschenken.

Wijders fijne Dameskousen, Gordijn- en Handdoekgoed enz. (3520)

Op de Vendutie van Vrijdag 3 dezer

zal mede worden verkocht,

1 fraai **REVOLVER PISTOOL**

met toebehooren, nieuwe constructie.

Diverse PRECIOSA'S, waaronder een nieuwe gouden **PATENT LEVER.**

Een partijtje **St. NICOLAASGOED** in blik.

(3560) GEBRS. ROSELJE EN Co.

Op de Vendutie

van Vrijdag 3 dezer

zullen de ondergeteekenden verkoopen, voor rekening van wie zulks zoude mogen aangaan,

E I. A J & C. No. 233 -242 -247 - 250—251-255-257 en 258

8 Balen à 20 ps. ongebleekte *Drills.*

» No. 282—317—318—319—520 en 330.

6 Kisten à 50 ps. 8/4 *Calicots,*

beschadigd alhier aangebragt van Nederland per Ned. Schip **Koning en Vaderland.**

(3562) GEBRS. ROSELJE & Co.

Op Zaturdag den 4den December aanstaande, zal te BUITENZORG, door de agenten der Bataviasche Weeskamer op publieke veiling worden gebragt:

EEN GROOT ERF,

behouwd met een **steenen** met **pannen** gedekt **HUIS,** bij de verponding aangeslagen voor *f* **8000,—** gelegen aan den grooten weg naar *Tjomas,* in de buurt of wijk *Djambattan mera,* toebehoorende aan den heer DUQUESNE. (3485)

HOUT-VENDUTIE

Op Maandag den 6den December 1858,

op het Heemradenplein door

John Pryce en Co.,

à 2 pCt. Vendusalaris,

van

GROOTE DJATTIEHOUTEN BALKEN

en Doodkistplanken.

(3374)

VENDUTIE

op Dingsdag den 7 December 185

voor het Commissiehuis van

VAN SLOOTEN, MORGAN & CO.

van diverse negotie goederen; voorts

VA. 42. Vaten Meel — afkomstig van het Nederl. **Anna.**

40 picols Java Koffij.

50 Mandjes geraffineerde Suiker, in ... velingen voor huiselijk gebruik, en tot sluiting factuur van 50 Dozijn Engelsche Hemden en D... Broekengoed, Kemden, Sokken, Vesten, ... enz. enz.

En precies ten 11 ure van het ... schip ... **non,** ladende pm. 5600 picols, met ... Inventaris, enz.

Het schip ligt ter Reede alhier en is van heden voor een ieder te bezigtigen.

Voorts nog Brillanten, Diamanten enz. enz.

Verder:

een partij Plankten en Djattiehouten Bal...

etc., etc.

In het begin dezer maand zal door de Ondergeteekenden te *Cheribon*

VENDUTIE

worden gehouden, van den inboedel van wijlen heer **W. Dennison,** in leven Suikerfabrikant al...

bestaande uit:

WAGENS, PAARDEN,

zilverwerk, meubilair enz.

zoomede het

WOONHUIS MET BIJGEBOUWEN

en **Stalling** gelegen te **Tjipoedjoe** nabij de su... fabriek **Sindang-Laut.**

(3494) BLOK & RUZETTE

Op Maandag 20 December 18..

zullen in publieke veiling, te houden in het lokaal ... Beurs, door de Ondergeteekenden worden verkocht ... tusschenkomst van het vendu-departement en ten o... staan van den notaris *J. C. Mijnssen,* de navolgende ... deren, zijnde registreesche aanvoeren van Japan ... de schepen *Zeevaart* en *Cornelia Hendrika.*

Pm.	2500	kisten	***Boom-Was.***
»	500	id.	***Sakky.***
»	450	id.	***Soya.***
»	450	id.	***Kaarsen.***
»	20	id.	***Tandpoeder.***
»	6000	stuks	***Bezems.***
»	40	kisten	***Sigaren-Zakjes.***
»	700	stuks	***Zyde.***
»	756	zakken	***Verwe.***

De veil Conditien zullen nader worden bekend gemaakt.

HAAGER & SCHUURMAN.

BATAVIA, 27 November 1858. (5...

VAN DER MEULEN & ...

hebben per laatste SCHEPEN *direct*

Ontvangen:

diverse ingelegde Groentens in gro... Stopflesschen, groote en kleine Vlees... en Groente Blikken, diverse Hollandsche en Fransche Soep... Gerookt Vleesch in Blik en Geëmballe... Gerookte Ossehaasjes en Saucijs de ... logne, Worst, Saucijsjes, Rolpens en ... setongen in vaatjes. Gerookte Ribben, Bouillon-Extrat in ... en 1/4 fleschjes, Hollandsche Frambo... Azijn in 1/2 fleschjes, Bessensap in ... en 1/2 flesschen, Bessengenever, Melk ... blik van NIEUWENHUIS.

(3...

Pas ontvangen en bij de Ondergeteeken...

Verkrijgbaar:

Tapijten, Alkatieven, Voetenbankjes, pr... tige Engelsche Jagtgeweren, Engelsche W... en Bendietuigen met pleet gemonteerd, Samar... sche Wagentuigen, zeer fijn linnen Drill, Cord... en Piqué, Madera- en Portwijn, afgetapt ... fust, Cognac van superieure kwaliteit, in ... tjes van 1 dozijn en op fust, Engelsche K... der, Tuigleder, Wagen- en Bendie-Lant... Engelsch Zink, Witlood, Drukinkt, Mos... Zuren, Pale Ale en Porter van Tarz & ... etc. etc.

(3513) VAN SLOOTEN, MORGAN EN C...

Ontvangen:

EEN PARTIJ FRANSCHE KINDERHOE...

W. PADDINGE...

(3542) *Passer Senen*

PUIKE BOTER,

à ƒ 14.— het vaatje.

Te bekomen bij

(3570) THE KIM SOEY.
Broodbakker te Buitenzorg.

Changement de domicile.

V. THONNERIEUX,

HORLOGER. BIJOUTIER.

prévient le public de *Batavia*, qu'il vient de transférer son magasin dans l'ancien local de Mr. Pons, à côté Mr. G. Kolff et Co.

Il vient de recevoir une facture de **Montres, Chaines** et **Clefs** de montres. **Sautoirs, Bracelets, Broches, Bréloques** etc. etc. (3474)

Voor ST. NICOLAAS.

Parijsche Kinderspelen; 8 tot 20 stuks in fraaie Kassetjes van ƒ 10.— tot ƒ 30.—

Kinderprenten en Prentenboekjes, in groote sortering, bij

... Co.

DUBRAY,

Gang Patjenongan.

Ontving uit zijne Fabriek nieuw geperfectioneerde

PIANO'S;

wordende voor derzelver soliditeit ingestaan. ... zeker is dat zijne instrumenten niet breken kunnen, en hij als dit nogt gebeuren eene andere Piano zenden zoude. Sedert 8 jaar verkoopt hij zijne Piano's op Java, en nog nimmer heeft hij er een ig ongelukkig ... kan.

Piano's gebruikt, te koop en te huur.

Voor reparatie en stemmen per 3 maanden ƒ 25.

MUZYKINSTRUMENTEN, SNAREN, ETC.

3555

St. NICOLAAS.

De ondergeteekende heeft de eer het geachte publiek van Batavia ter kennis te brengen, dat hij direct van Parijs een prachtig factuur

KINDERSPEELGOED, CADEAUX

voor dames etc. etc. heeft ontvangen.

De Toko zal gedurende de ... en des avonds geopend zijn.

(3555) E. RINCHON.

TOKO RIJSWIJK.

Ontvangen: eene collectie groote en kleinere

SCHILDERIJEN IN OLIEVERW,

allen tot zeer lage prijzen.

(3566) J. C. SAIJERS.

PUIKE SOERABAIASCHE

AARDAPPELEN,

verkrijgbaar bij

F. TENTÉE, geb. *Joukes.*

W. I. OLLAND,

Horlogie-maker op Noordwijk,

heeft voorhanden eene keurige sortering

Goud- en Zilverwerken,

waaronder:

Dames Broches, Haarknoppen, Demi parures, Braceletten, Flacons, Médaillons, Camées, Haar- en ordinaire Ringen,

voorts:

Accuraat loopende Dames- Horlogies, elegant, solide en deugdzaam, uitmuntend geschikt voor ST. NICOLAAS- en FEESTGESCHENKEN.

De Toko zal Zondag geopend blijven.

(3569)

Per het Schip Agnes van New-York ontvangen:

... blikken Crackers (als):

- 13 bl. Sugar,
- » Butter,
- » Fancy,
- » Soda,
- » Wine,
- » Milk,
- » Gingernuts.

CASSALETTE EN Co.

THEATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Résident.

VENDREDI, 3 Decembre 1858.

Relâche.

Le Directeur-Gérant,

(3544) VAN KINSBERGEN.

UITVERKOOP

à Contant, tegen verminderde prijzen, van een factuur

Zilver- en Cristalwerken,

van den fabrikant **GILLES GREVINK** *te Amsterdam.*

H. M. VAN DORP.

Batavia 1858. (3525)

STADS HERBERG.

De ondergeteekende verwittigt het publiek, dat er in de **Stads Herberg**, aan de Kleine Boom, gelegenheid bestaat, om **Goederen** of **Brieven**, van of voor aankomende of vertrekkende personen, Scheepsgezagvoerders, etc. etc. in bewaring te nemen, volgens onderstaand tarief:

Voor gewone passagiers goederen, 24 uren, ƒ 0,60, langer dan 24 uren, ƒ 1,—.

Voor 1 enkelde koffer of daarmede gelijk, 24 uren, ƒ 0,30, langer dan 24 uren, ƒ 0,60.

Voor 1 picol goederen per 2 koelies, 24 uren, ƒ 0,60 langer dan 24 uren, ƒ 1,—.

Voor 1 brief onverschillig voor welken tijd, ƒ 0,30.

De jongste Nieuwsbladen van de plaats zijn steeds aanwezig, terwijl **Koffij, Thee** en meerdere **Ververschingen** van 's morgens 6, tot 's avonds 6 uren aanwezig zijn.

(3475) L. R. IVERNEL.

Namens President en Directeuren der Javasche Bank,

heeft de ondergeteekende de eer ter kennis van het algemeen te brengen, dat de rente bij de Bank en hare Agentschappen is vastgesteld, als volgt:

$7\frac{1}{2}$ pCt. 's jaars op partikuliere Acceptatien, Vendu-acceptatien van *Batavia, Samarang* en *Soerabaija,* Beleeningen op Voorschotten op specie.

6 pCt. 's jaars op Vendu-acceptation van *Java en de Buitenbezittingen.*

De Secretaris der Javasche Bank,

(3536) J. VAN LENNEP.

Batavia, 26 *November* 1858.

ERRATUM. In ons voorgaand No. staat abusievelijk ... pCt. 's jaars op particuliere acceptatien van Batavia, enz. moet zijn: **$7\frac{1}{2}$ pCt. 's jaars op particuliere Acceptatien, Vendu-acceptatien van *Batavia*,** enz.

St. Nicolaas-feest

Op den 5 en 6 dezer 's avonds bij de ondergeteekenden te bekomen, **nieuw fransch speelgoed** en **St. Nicolaas koekjes,** bij ponden, en vele andere goederen meer, geschikt tot geschenken.

1 *December* 1858. TIO TJIANGHIAN.

(3568) *Bazaar-Baroe.*

ST. NICOLAAS-FEEST.

De ondergeteekenden zijn voor dit feest voorzien van

EXTRA FRAAI SPEELGOED,

FIJN SUIKERWERK, BONBONS EN BANKET,

Voorwerpen voor Cadeaux, enz.

Voorts zullen ook te verkrijgen zijn:

BOTERLETTERS.

Letters worden *alleen op bestelling* gemaakt.

(3552) LEROUX EN Co.

St. Nicolaas feest.

Voorhanden een grooten voorraad

KINDERSPEELGOED.

De Toko zal des avonds den 5den en 6den dezer geopend zijn.

W. PADDINGEE.

(3541) *Passer Senin.*

St. NICOLAASFEEST.

Wegens vertrek;

finalen uitverkoop van diverse Tokogoederen, als:

Eene keurige verzameling pas ontvangen **Speelgoed, St. Nicolaasgebak, Bonbons, Presentglazen, kristalwerk, Toesenttkijkers,** fijne **Brillen,** nieuwmodensche **Demieparures** en **Broches,** extra fijne **Haar-** en **Kleerborstels,** enz.

à Comptant tegen factuurprijs

(3554) J. VAN DEN MUIJSENBERG.

Manilla Sigaren

Cortado No. 1 en 2.
Havana Vorm 2 en 5.
Londres.
Regalia.
Caballero.

Bij

(3565) ...

Wissels op Holland.

Bij

(3540) VAN OMMEREN RUEB & Co.

Wissels op Holland,

BATAVIA, SAMARANG & SOERABAJA,

bij

(3530) B. KOPERSMIT EN Co.

Wissels op Nederland

bij

(3488) ...

Te leen:

ƒ 16,000.— of minder,

te bevragen bij den boekhouder ...

(3487) H. M. VAN DORP.

SPAARBANK.

Zitdagen 3 en 17 December.

(3535)

... OP EEN INSTITUUT voor Meisjes, gelegen op Cramat, bestaat gelegenheid ter plaatsing van eenige kost- en dagleerlingen. Nadere informatien te bekomen ten huize van den heer *Thorbecke* ... (3534)

EEN GENEESKUNDIGE

zag zich gaarne op een Landgoed of Fabriek geplaatst, bekend zijnde met de administratie en wat verder bij eene landelijke onderneming vereischt wordt.

Adres G. KOLFF & CO. te Batavia. (3506)

onder letter A. M. *franco.*

GEVRAAGD

voor eene landelijke onderneming,

EEN MACHINIST.

Adres

(3573) MACLAINE, WATSON & Co.

De Ondergeteekende, **Scheepsdoctor** van het verongelukte schip **Cadsandria,** biedt zich aan om in dergelijke betrekking naar **Nederland** terug te keeren.

K. VAN BOCHOVE,
Adres *Dümmler en Co.*

Batavia, 26 November 1858. (3491)

JAP TJOEN, Handelaar, *Pinto Ketiel,* waarschuwt een ieder, **GEEN CREDIET** te verleenen aan zijn Zoon **Jap Tjoeliong** of **Jap Bouwkiong,** daar hij ondergeteekende voor dergelijke Credieten zich niet *aansprakelijk* wil houden.

(3486) JAP TJOEN.

EEN CANDIDAAT NOTARIS

voorzien van goede getuigschriften, bekend met de Nederlandsche, Fransche en Hoogduitsche talen, alsmede grondige Administratieve kennis bezittende, zag zich gaarne in de een of andere betrekking geplaatst.

Adres

G. KOLFF & CO. te Batavia, onder Letter C. *franco.*

(3504)

KAMERS TE HUUR.

Op de Hoek van de *Secretarielaan* en *Rijswijk, Oostzijde.*

3527

TE HUUR

Twee groote PAKHUIZEN.

Te bevragen bij

(3565) MORGAN, MELBOURN EN Co.

TE HUUR

Met 1e. Januarij te aanvaarden,

HET PAKHUIS

gelegen op de groote rivier naast de **Toco** van den heer **Brown,** thans geoccupeerd door den heer **G. Nahapiet.**

Te bevragen bij

(3492) G. JOSEPH.

VERLOREN.

Een wit Hondje, luisterende naar den naam „LAURENS." De vinder wordt verzocht hetzelve terug te bezorgen bij *E. Rinchon*, kunnende op belooning staat maken.

(3556)

Wordt te koop gevraagd:

Verzameling van bepalingen, betreffende het beheer der inkomende en uitgaande regten in *Nederland*.

Adres LANGE EN Co.

(3550)

TE KOOP

6 NIEUWE HANDCHAISEN

bij VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

(3514)

Te Koop:

3 stuks cylindervormige ketels, met daarop bevestigde stoomkast van 2 Eng. voet, 6 dm. diameter, 30 Eng. voet lengte.

2 stuks idem, van 2 Eng. voet 6 dm. diameter en 14 Eng. voet lengte.

EENE STOOMKAST, van 2 Eng. voet diameter en 12 Eng. voet lengte.

2 stuks Vliegwielen, van 8 Eng. voet 4 dm. diameter.

Een KAMWIEL van 9 Eng. voet diam. met 1 RONSEL van 2 Eng. voet diam.

Een hydraulische Oliepers en een Handoliepers.

Nadere informatien te bekomen bij BLOK EN RUZETTE, te *Cheribon*.

(3495)

EEN HUIS, achter *Goenoeng Chahan*.

Te bevragen bij H. M. VAN DORP.

(3475)

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL.
VAN VLISSINGEN VAN HEEL & DEROSNE CAIL & Co.
TE AMSTERDAM.

De Ondergeteekenden maken bekend, dat zij gemagtigd zijn door bovengemelde fabrikanten, omtrent de levering van alle soorten van **WERKTUIGEN en GEREEDSCHAPPEN,** onderhandelingen aan te knoopen en kontrakten te sluiten, waarvoor zich bij belanghebbenden aanbevelen.

DUMMLER EN Co.

BATAVIA, 25 November 1858. (3482)

De Ondergeteekende en familie de reis hebbende gedaan van **Rotterdam** naar **Batavia**, met het den 12den dezer alhier aangekomen Ned. fregatschip **Ternate**, kapt. **T. Cars, Tz.**, verklaart, dat hij bijzonder tevreden is, over de inrigting en uitrusting van het schip, en over de zeer beleefde en voorkomende behandeling aan boord ondervonden. Hij zegt den kapt. **T. Cars, Tz.**, en ook de scheepsofficieren daarvoor, mits deze, openlijk dank, en beveelt volgaarne het schip en den gezagvoerder aan, voor den overvoer van passagiers.

Hij verklaart tevens, dat de verzorging van het detachement suppletietroepen met gezamenlijk overgevoerd, niets te wenschen heeft overgelaten.

A. J. ANDRESSEN,
Adjudant des Konings in buitengewone dienst, Kolonel van het O. I. Leger.

BATAVIA, den 13den November 1858.

(3490)

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDEN sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.**, zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Établissementen**, tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1% sjaars.

Op Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin . . . .

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machinerièn, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ¾%

Op Gebouwen van Steen gedekt met Atap of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1%

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig 1½%

Op Schepen liggende op Reeden 1%

E. MOORMANN EN Co. te *Batavia*.
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang*.
P. KERVEL & Co., te *Soerabaija*.

(3534)

NORTHERN ASSURANCE COMPANY.

Opgerigt in 1836.

VOOR BRAND- EN LEVENSVERZEKERINGEN.

Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van bovengemelde Maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia*.
MAJOR, MATZEN en Co., *Soerabaija*.
W. MAJOR en Co., *Passaroeang*.

(3553)

De Ondergeteekende heeft de eer kennis te geven, dat de heer **G. D. Dummler** van af heden als deelgenoot in mijne zaken optreedt, en wij dezelven voor gezamenlijke rekening onder de firma

S. D. BRANDON & Co.

zullen voortzetten; dankbaar voor de mij steeds betoonde welwillendheid, beveel ik mijne nieuwe firma minzaam aan.

S. D. BRANDON.

BATAVIA, 1 *December* 1858. (3566)

Ons verwijzende naar bovenstaande advertentie, hebben wij de eer, ons mits deze aantebeveelen, zullende onze beste pogingen aanwenden, om het tot nu toe genotene vertrouwen steeds waardig te blijven.

S. D. BRANDON EN Co.

BATAVIA, 1 *December* 1858. (3567)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste halfjaar 1859** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **Franco** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

Voor Batavia	f 12,50.
„ Java	„ 15,—.
„ de Buitenbezittingen	„ 17,50.
„ Nederland	„ 22,50.

Brieven **franco** aan den Administrateur

H. M. VAN DORP.

(3476)

De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te **Samarang**, en **F. Fabri & Co.** te **Soerabaija**, **Welfermans & Co.** te **Passaroean** en **Blok & Ruzette** te **Cheribon**.

Bij den Ondergeteekende is verschenen en op franco aanvrage onmiddellijk verkrijgbaar:

DE JAVAANSCHE ALMANAK
VOOR 1859

in nieuw formaat, 16me.

MET VERSCHILLENDE BIJVOEGSELEN.

Eerste soort, op gewoon papier, ingenaaid in blaauw kardoes, per stuk 90 cents of 108 duiten, per 10 st. f 8,00, per 100 st. f 75,00.

Tweede soort, op velijn papier, in gedrukt katoenen bandje, per stuk f 1,50, per 10 st. f 12,00.

Derde soort, op velijn papier, in prachtbandje, f 3,00, per 10 st. f 25,00.

(3547) G. C. T. VAN DORP.

SAMARANG, 1858.

Boekhandel **LANGE & Co.**

EXTRA FRAAIJE SPEELGOED.

Voor St. Nicolaas, Kersfeest of Nieuwjaarscadeaux, verkrijgbaar, bij uitnemendheid de ondervolgende PRENTGESCHENKEN:

Oost-Indisch Bloempjes, Prachtuitgave.
Van Alphen, Gedichtjes idem.
Gumal en Lina.
V. d. Palm, Bijbel voor de Jeugd, gewone- en prachtuitgave.
Diverse Kinderbijbels, waaronder die van Schmidt.

Een belangrijke voorraad **Prentboeken,** waaronder kleine Vertellingen en Gedichten van Schmidt, van der Hoop, Elise, Evangeline, enz.

GANZENBORD-, TOMBOLA-, LOTTOSPEL, — DILIGENCESPEL.

TEEKENVOORBEELDEN, - VERWDOOZEN, PASSERDOOZEN.

TOOVERLANTAARNS.

Een schoone assortiment zeer fraaije nieuwe Parisiennes, Schrijf- en Naaitafels, uitmuntende door elegance en nuttigheid.

Portefeuilles en Papeterien.
Diamantpennen.
Juweelen.
Echt Ivoren Penhouders.
Engelsche Pennemessen.
V. Lennep's Romantische Werken.
Tollen's gezamenlijke Dichtwerken. (3557)

BOEKHANDEL LANGE & Co.

Zeer goede ZAKKOMPASSEN.

Eenvoudige ETUI'S en gemakkelijke ZAK- of VELDINKTKOKERS.

ZAKPORTEFEUILLES, NOTABOEKJES, AGENDA'S.

Een zeer bruikbaar dienstig voor de velde trekkende Officieren.

Boekhandel LANGE & Co.

KANTOORALMANAK f 0,25

id. Opgeplakt „ 0,50

(3531)

St. NICOLAAS.

Voorhanden bij den Ondergeteekende eene **groote collectie**

KINDERWERKJES,

Fraai gebonden, met Platen en andere gemeenten, Diverse Hollandsche, Engelsche en Fransche Prachtwerken, Fraaije Inktkokers, Portefeuilles, Zakboekjes, Passer- en Verwdoozen, Schrijf-cassettes, Papeterie, Zakmessen, benevens verschillende andere voorwerpen geschikt voor Cadeaux.

(3564) H. M. VAN DORP.

BOEK- en PAPIERHANDEL

van H. M. VAN DORP *te Batavia.*

Voorhanden eene groote sortering

KANTOORBOEKEN

SCHRIJF- EN POSTPAPIEREN,

Gesorteerde kisten voor **RESIDENTIE-BUREAUX** en andere **KANTOREN, Stalen Pennen, Potloden, Papier** voor gedrukte stukken enz.

Boekhandel van H. M. VAN DORP, te Batavia.

Kantoor-Almanak 1859

f —,50, opgeplakt f 1,—.

KANTOOR- EN ZAK-AGENDA 1859.

H. M. van Dorp te Batavia.

Vergulde Schilderijlijsten,
„ *Palissanderhouten dito*

KANTOORBOEKEN,

GROOTBOEK, JOURNAAL, KASBOEK, KOPIJBOEK ENZ.

237e NEDERLANDSCHE STAATS LOTERIJ.

Voor deze loterij worden voortdurend bestellingen aangenomen.

De loten worden bij de vaststelling der trekking onmiddelijk afgezonden en zullen tijdig voor de 1e klasse geldig zijn.

Prijs per heel Lot.	f 100,-
„ half „	50,-
„ vijfde „	25,-

(3480) H. M. VAN DORP.

Nederlandsche Staatsloterij

voortdurend worden bestellingen aangenomen op Loten voor de 237 Staats-Loterij.

Prijs voor een heel Lot	f 100,-
„ half „	50,-
„ vijfde „	20,-

(3515) G. KOLFF & Co.

VISITE-KAARTJES,

gelithografieerd en in boekdruk

Te Batavia en Samarang bij

(3479) G. KOLFF EN Co.

VERGULDE EN PALISANDER

SCHILDERIJ-LIJSTEN

van 40 cents tot f 2,— de voet, worden vervaardigd op alle verlangde dimensien.

SCHILDERIJ GLAZEN
van de **grootste afmetingen.**

Vergulde SUPPORTS.

Te *Batavia* bij

(3477) G. KOLFF EN Co.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 1 December 1858, No. 96.

Hooge Prijzen,
getrokken ten Kantore van C. G. BOONEKAMP
te Rotterdam,
in de 236e STAATS-LOTERIJ.

No. 18705	de hoogste Prijs van	*f* 100000.—
186	Prijs van	» 5000.—
9950	»	» 2000.—
11878	»	» 2000.—
5905	»	» 1500.—
1651	»	» 1500.—
13560	»	» 1500.—
4677	»	» 400.—
1681	»	» 400.—

24 Prijzen van *f* 1000.—
zijnde de Prijzen van No. 1651, 1677 en 1681 gevallen op **Nummers in Indië** gedistribueërd door
G. KOLFF & Co. te Batavia,
bij wie ontvangen en te bekomen zijn voor de
237e STAATS-LOTERIJ.
1 HEEL LOT ad *f* 100,—
1 HALF » » » 50,—
1 VIJFDE » » » 20,—
Mede verkrijgbaar bij DE GROOT, KOLFF EN Co.
Samarang. (3447.

Vertrekkende Personen.

S. Fraenkel vertrekt naar Europa. (3500)

Houders van Cognossement over
K. § 129/43, 45 manden Aardewerk,
geladen te **Liverpool** door **W. COLTART SON & Co.** in het Ned. schip **Wildeman**, kapitein **Driest**, gelieve zich bekend te stellen bij
de Agenten,
(3553) TOLSON, HUNT EN Co.

Het vertrek
VAN HET STOOMSCHIP BATAVIA,
Kapt. **C. C. L. NEIJTS,**
naar **PONTIANAK** en **SINGKAWANG**, is bepaald op den 8 December a. s.
Nadere informatiën te bekomen bij
W. CORES DE VRIES.
BATAVIA, 27 *November* 1858. (3524)

HET STOOMSCHIP MENADO,
kapt. **A. COUTERON,**
zal 24 uren na aankomst der Landmail naar **SAMARANG, SOERABAIJA, MACASSAR, TIMOR** en **MOLUCCOS** vertrekken.
Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten kantore van
W. CORES DE VRIES.
BATAVIA, 27 *November* 1858. (3523)

VRACHT EN PASSAGE NAAR PADANG
met het Ned. Schip
VALPARAISO,
kapt. **H. A. ELLERMAN,**
van eerstdaags te vertrekken.
Adres bij
de Agenten
(3484) HAAGER & SCHUURMAN.

VRACHT EN PASSAGE NAAR JAPAN
wordt aangeboden met het Schip
ZWALUW,
kapt. **P. BLOEM,**
om tegen **Medio** der volgende maand van hier te vertrekken.
Adres bij
de Agenten
(3485) HAAGER & SCHUURMAN.

Voor Passagiers naar Nederland
wenschende te vertrekken, wordt eene uitmuntende gelegenheid aangeboden met het Nederlandsche Barkschip
"Isaäc da Costa,"
Kapt. H. C. LOSCHEN.
Dit Schip is doelmatig en comfortab'e ingerigt voor vervoer van familien, of wel enkele personen. Een geëxamineerde doktor bevindt zich aan boord.
Voor nadere informatiën vervoege men zich bij
de Agenten,
(3572) MORGAN, MELBOURN EN Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SOERABAIJA VIA SAMARANG.
Wordt aangeboden met het Barkschip
WILHELMINA COX,
kapt. **DEIBEL,**
om in den loop der volgende week derwaarts te vertrekken. Adres bij
(3519) CASSALETTE EN Co.

Passage naar Nederland
met het Snelzeilend Campagne Barkschip
GRONDWET,
kapt. **T. C. KAMMINGA,**
om tegen 10 December a. s. te vertrekken.
Door hare uitmuntende inrigting beveelt zich deze bodem voor den overvoer van passagiers bijzonder aan.
(3509) VAN OMMEREN RUEB & Co,

Passage naar Nederland
wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoer van Passagiers uitmuntend ingerigte Ned. fregatschip
JOHANNES LODEWIJK,
kapt. **A. H. van der Waal,**
hebbende aan boord een' geëxamineerden Doctor.
Gezeemden bodem wordt dagelijks van de kust terug verwacht, en zal tegen medio dezer maand van hier vertrekken.
Te bevragen bij
(3543) LANDBERG, BEZOET DE BIE EN Co.

Met het Nederlandsch Clipperschip
KOSMOPOLIET
Kapt. **J. BOUTEN,**
bestaat nog gelegenheid voor eenige passagiers om van deze schoone gelegenheid gebruik te maken naar Nederland te vertrekken.
Nadere informatiën zijn te bekomen bij den gezagvoorder te Cheribon en alhier bij
de Agenten
(3558) B. KOPERSMIT EN Co.

VOOR PASSAGE NAAR NEDERLAND
wordt aangeboden het Ned. Schip
TONIA,
Kapt. **C. F. ZEEMAN.**
Deze bodem bezit bijzonder fraaije inrigtingen voor Passagiers en voert een' geexamineerden scheepsdocter.
Het vertrek van denzelve zal in het begin van December plaats hebben.
Nadere informatiën zijn te bekomen bij
de Agenten
(3508) B. KOPERSMIT EN Co.

Passage naar Rotterdam via de Kaap de Goede Hoop
wordt aangeboden met het Nederl. schip
TWEE GEZUSTERS,
kapt. **P. KEUZEKAMP,**
Deze bodem is allerkeurigst ingerigt en biedt voor passagiers alle mogelijke gerievelijkheden aan.
Het vertrek van dezelve is bepaald op den 25sten December.
Nadere informatien zijn te bekomen bij
De Agenten.
(3639) B. KOPERSMIT EN Co.,

BATAVIA.

Dezer dagen vond alhier eene kleine, doch wel meldenswaardige opligterij plaats. Bij den alhier woonachtigen heer X. vervoegde zich een jeugdige knaap, met eene inteekeninglijst op eene *bloemenloterij*. Deze lijst bestond uit 16 à 20 Nommers, à *f* 2.— het stuk, terwijl twee prijzen daarop vermeld stonden. De heer X teekende voor een lot in en betaalde de *f* 2,—. Ll. Donderdag kwam dezelfde knaap terug en berigtte den heer X. dat deze den eersten prijs getrokken had en vroeg tevens eenig geld, ten einde eene kar te huren, om de bloemen aan diens woning te bezorgen. De heer X gaf hem tot dat doel *f* 1,— en vroeg hem, of hij een zoon van P...... geëmployeerde bij het civiel en militair gevangenhuis op *Weltevreden* was, welke vraag door hem bevestigend werd beantwoord.

De *bloemen* niet ontvangende, begaf de heer X zich naar genoemde gevangenis en vernam daar, dat P....., geen zoon had en hij het voorwerp eener opligterij geweest was.

De policie doet onderzoek naar den jeugdigen misdadiger, die hoogst waarschijnlijk door een derde tot het plegen van dit misdrijf is opgezet.

— Naar wij vernemen wordt de onlangs naar Pamanoekan vertrokken expeditie, aanstaanden Zondag, alhier terug verwacht.

— Met het Nederlandsche brikschip *Cornelia Hendrika*, gezagvoerder C. Jaski, den 5den November van Desima vertrokken, zijn alhier aangebragt de ondervolgende goederen, die grootendeels naar Nederland zullen worden doorgezonden.

2178 kisten witte boomwas.
330 balies kamfer.
756 zakken tarwe.
15 kisten zijde, shawls, enz.
benevens eenig porcelein.

— Zondag avond heeft zich de 20 jarige matroos *Boe*, zoon van den chinees *Boe Tjeng*, in de kampong Torong woonachtig, aan het koord van zijnen staart opgehangen. De reden van dezen zelfmoord is onbekend.

— Men schrijft ons van *Soeracarta*, dd. 20 November:

Den 18den dezer kwam alhier aan de heer F. N. Nieuwenhuizen, ten einde, als hoofd van dit gewest, te vervangen den generaal-majoor titulair H. F. Buschkens, die verzocht had, als zoodanig te mogen aftreden, om, na een 43jarigen dienstijd in Indië, tot het ambteloze leven terug te keeren, welk verzoek hem op eene eervolle wijze is verleend.

Den 17den te voren had Zijne Hoogheid de Soesoehoenan, ter eere van den aftredenden resident, een groot bal en souper gegeven, welk feest tot laat in den nacht voortduurde.

Den 18den 's avonds werd den heer Buschkens, door het corps officieren van het garnizoen, eene serenade met fakkellicht gebragt, voor welk blijk van achting de grijze krijgsman zeer gevoelig was.

Den 19den 's morgens werd het bestuur, op de alhier gebruikelijke wijze, aan den heer F. N. Nieuwenhuizen overgegeven, waarna aan den generaal-majoor een, door vele ingezetenen van *Soeracarta* onderteekenden, brief werd overhandigd, waarin hij onder anderen, — daar ZHEdG. niet vergund had, dat hem een meer blijvend aandenken werd geschonken, — openlijk bedankt werd voor de vele blijken van welwillendheid, die zij van hem, als hoofd van dit gewest, hadden ondervonden, alsmede voor de onbekrompen en gulle gastvrijheid, welke zij van hem en mevrouw Buschkens, gedurende hun verblijf alhier, hadden genoten. 's Avonds kwam Z. H. de Soesoehoenan, vergezeld van de voornaamste prinsen en rijksgrooten, den generaal-majoor een afscheidsbezoek brengen.

Den 20sten 's morgens verzamelde zich eene aanzienlijke schare van alle natien in het residentiehuis, ten einde tegenwoordig te zijn bij het vertrek van den generaal-majoor en zijne echtgenoote en hem te vergezellen naar zijne nieuwe woonplaats te *Tegal Gondo*; dit vertrek had te negen uren plaats; ter weerszijde van den weg, waar het gebied van den prins Mangkoe Negoro begint, was diens legioen benevens nog een aanzienlijk getal dessabewoners *en haie* geschaard, terwijl het rijtuig van den generaal-majoor door een 14tal rijtuigen werd gevolgd, waarin zich diegenen bevonden, welke ZHEdG. uitgeleide wilden doen, en waaronder zich de prins *Mangkoe Negoro* en vele prinsen en grooten van zijn huisgezin bevonden.

Te *Kalitan*, een post van *Soeracarta* verwijderd, wachtte de kroonprins met de prinsen van het hof den heer Buschkens af en vergezelden den stoet verder naar *Tegal Gondo*; aldaar ontving de generaal-majoor op nieuw een blijk van de toegenegenheid der Inlandsche grooten en werd een hartelijk afscheid van hem, zijne echtgenoote en verder gezin genomen en hem een gelukkig verblijf toegewenscht.

Batavia. — De berigten uit *Cheribon* en *Krawang* bevestigen meer en meer, dat de geruchten omtrent eene te verwachten verstoring der rust aldaar, overdreven waren. Geene omstandigheden hebben, tot nog toe, het bestaan van eenigen dergelijken grond voor die geruchten aangetoond.

Het onderzoek naar de aanleiding daarvan wordt echter nog voortgezet.

— Gedurende de maand october 1858, is aan inkomende en uitgaande regten op *Java* en *Madura* ontvangen eene som van *f* 1,088,662:84[5].

De ontvangst over de eerste tien maanden van dit jaar bedraagt . . . . *f* 7,445,298:20[5]

Hieronder is echter begrepen:

Aan fictieve regten op Gouvernements producten	*f* 1,472,613:408[5]	
Aan terugbetaalde regten	» 77,240: 37	
		f 1,549,854:25[5]
Zuivere ontvangst		*f* 5,895,443:115

Gedurende de eerste tien maanden van 1858 is *meer* ontvangen dan over dien tijd in 1856, *f* 681,563:75 en *meer* dan in 1857 *f* 97 916:16[5]

Rembang. Ten gevolge van eene hevige windvlaag zijn, op den 15den dezer, in het district *Pelem* 83 en in het district *Bouwerno* 21 inlandsche woningen omgewaaid en ingestort; buitendien werd een der pakhuizen van den tabaks contractant *Douwes Dekker* zwaar beschadigd; terwijl een ander pakhuis van denzelfden contractant voor een groot gedeelte instortte, waarbij een inlander gedood en drie anderen zoo zwaar gekwetst werden, dat ook voor hun leven gevreesd wordt.

Celebes en Onderhoorigheden. Berigten over de maand October behelzen het volgende:

In de afdeeling *Boelecomba* en *Bonthain* staat het padigewas over het algemeen voordeelig en is men bezig met oogsten.

In de afdeeling *Noorder districten* is in drie kampongs brand ontstaan: 3900 bosschen padi en 20 zakken rijst zijn eene prooi der vlammen geworden.

Men vermoedt dat de brand door kwaadwilligen is gesticht.

Amboina. Gedurende October is weinig regen gevallen.

Door veel toevoer is de prijs der rijst gedaald tot *f* 7,60 en *f* 6,60 de pikol.

In den morgen van den 23sten October, omstreeks 4 uur, is eene vrij zware schok van aardbeving waargenomen, gevolgd door een ligteren, welke echter geene schade hebben aangerigt.

Ternate. Op den 12den October keerde een vaccinateur van Ternate, van de Soela's terug, derwaarts gezonden tot herstelling der vaccine.

Hij was volkomen in zijne zending geslaagd, en had 305 personen gevaccineerd, waarvan 381 met goed gevolg.

De pokziekte was aldaar geheel geweken.

Menado (*Minahassa*). In den aanvang der maand October, heerschten alhier weder sterke hitte en droogte, welke voor dit jaargetijde minder gunstige weêrsgesteldheid echter spoedig door matige warmte en weldadige regenbuijen vervangen werd.

Op den 15den, 16, 17, 21sten, 22 en 24 der maand, werden verscheidene schokken van aardbeving gevoeld, in het Amoerangsche, vergezeld van zwaar onderaardsch gedruisch. Men vreesde voor eene uitbarsting van den vuurberg Sapoetan.

Het aanplanten der miloe (maïs) werd allerwege met kracht voortgezet.

In 's lands pakhuizen werden geleverd 1016 $^{2}/_{125}$ picols koffij, of in het geheel 21584 $^{79}/_{125}$ picols, van af 1 Januarij 1858.

Gorontalo. Gedurende de maand September was de weêrsgesteldheid heet en droog.

Op den 22, 24 en 28sten dier maand werden drie aardbevingen waargenomen.

Timor. Gedurende de maand September zijn aan inkomende en uitgaande regten en 5% additioneel te *Koepang* ontvangen 1,217:54, makende met de perceptie van deze plaats en *Atapoepoe* voor de eerste 8 maanden te zamen *f* 22,840:107, dus meer dan in de eerste negen maanden van 1856 en 1857, respectivelijk *f* 5586:14 en *f* 3197:14.

De perceptie van *Atapoepoe*, sedert 1 Julij jl., was op 1 October nog niet bekend en dus nog niet opgenomen onder die van de eerste negen maanden van 1858.

Te *Atapoepoe* zijn, in den nacht van den 2den op den 5den, drie kort op elkander volgende horizontale schokken van aardbeving waargenomen, welke eene rigting hadden van N. O. naar Z. W.

Op den 22sten begaven zich drie inlanders van het eiland *Semauw*, van de Nw. kust van dat eiland, met eene kleine bero of vleugelpraauw, beladen met levensmiddelen, op reis naar *Koepang*, en waren reeds tot *Tanjong Laleha* gevorderd, toen een golfslag aan hun vaartuigje zulk eene lekkage veroorzaakte, dat het dadelijk vol water liep en tot aan deszelfs boord zonk.

Door een geweldigen stroom medegesleept en al meer en meer naar zee gevoerd, begonnen de opvarenden reeds aan hunne redding te twijfelen, toen de paketboot *Ambon*, gezagvoerder *Hugenholtz*, hen ontmoette en aan boord opnam.

Regen is gedurende deze maand niet gevallen.

Ten gevolge der in September plaats gehad hebbende aanvoer van 147 picols rijst, 254 picols padi en 50 picols djagong, is er voorraad aan voedingsmiddelen.

Behalve hetgeen in het bezit is van particulieren, voor eigen gebruik, bevonden zich nog in den handel 345 picols rijst, 490 picols padi, en 20 picols djagong, welke verkrijgbaar waren *f* 6½ à *f* 7.— *f* 3½ à 4—, en *f* 2½ à *f* 5.— per picol.

De bevolking is bezig met de ontginning harer djagongvelden, welke, zoodra de regens goed doorkomen, zullen worden beplant.

De padioogst te *Babauw* is afgeloopen; de velden hebben aldaar gezamenlijk slechts p. m. 3600 picols opgeleverd, hetgeen wordt toegeschreven aan het geheel gebrek aan water, maar vooral aan de vernieling door veldrotten of muizen en insecten.

(*Jav. Ct.*)

Samarang, 27 November. Naar wij vernemen, heeft zich heden morgen in de kazerne de onderofficier L., een jong mensch van naar gissing 22 jaren, door een geweerschot van het leven beroofd. Naauwelijks van den cursus teruggekeerd, viel het schot en vond men hem levenloos voorover liggende; omtrent de oorzaak van dezen zelfmoord is men nog in het onzekere.

(*Sam. Ct.*)

Soerabaija, 24 November. Zaturdag jl. is, van een der Holl. schepen, een matroos over boord gesprongen en verdronken.

Tegenzin in het scheepsleven wordt hiervan als oorzaak opgegeven.

— Berigten van Atapoepoe melden, dat aldaar eene nooit gekende droogte heerscht; dat rivieren en putten uitgedroogd zijn en het drinkwater uit het gebergte moet gehaald worden.

(*Soer. Ct.*)

NEDERLAND.

Den 3den October heeft, op den spoorweg tusschen Hasselt en Maastricht, een vreeselijk ongeluk plaats gehad. De machinist, een jong man van 21 jaren, is namelijk van den locomotief gevallen, waardoor hem de trein het hoofd verbrijzelde en een been brak. Bij het overbrengen van den ongelukkige van Munsterbilsen naar Maastricht, gaf hij den geest.

— Naar wij vernemen, zal weldra door den heer Leon te Weltevreden, op Java, en een twintigtal anderen Israëlieten, een adres worden opgezonden aan de hoofdcommissie tot de zaken der Israëlieten in Nederland, hoofdzakelijk inhoudende het verzoek, om in het moederland pogingen aan te wenden, ter vestiging van eene synagoge te Weltevreden.

— Uittreksel uit de voordragt, door den Minister van Financiën gehouden, bij de aanbieding der Staats-begrooting van 1858—1859.

1° onder de behoeften van onzen tijd komt gewis de vrijmaking van de slaven in onze overzeesche bezittingen en koloniën in de eerste plaats in aanmerking.

Gij weet reeds, Mijne Heeren, dat eene wet betreffende dit gewigtig onderwerp, voor zooveel West-Indië betreft, eerlang aan u zal worden ingediend.

De vergoeding, welke billijker wijze aan de eigenaars van slaven verschuldigd is, vordert eene aanzienlijke uitgaaf. Voor een deel zal zij, wordt de voordragt der regering tot wet verheven, reeds in 1859 moeten geschieden.

Het ondubbelzinnig voorschrift van de wet op het beleid der regering in de Oost Indische bezittingen vordert, dat voor primo Januarij 1860 de slaven in die bezittingen van den band der slavernij worden ontheven.

Wat de kosten eener emancipatie van de West-Indische slaven betreft, de voorstellen der regering strekken daarheen, dat die kosten, welker bedrag op hoogstens 15,000,000 Guldens wordt geraamd, niet op eens, maar in 5 jaren tijds worden betaald.

Van uwe beslissing over deze voorstellen zal het in de eerste plaats afhangen, welk deel dier som in 1859 benoodigd zal zijn.

De uitgaaf hiervoor en voor de vergoeding aan de houders van slaven in Oost-Indiën in 1859 te doen, wordt te zamen voorloopig geraamd op *f* 8,000,000.

De kosten voor de emancipatie der slaven benoodigd, zullen aangewezen moeten worden op de opbrengst van de koloniale geldmiddelen. Uit de berekeningen, bij de wet op de middelen gevoegd, zal het u blijken, dat, bij eene zeer matige raming van de opbrengst der koloniale producten in 1859, de baten, welke de koloniën in dat jaar zullen opleveren, berekend worden op eene som van *f* 22,300,000.

Stelt men, gelijk boven gezegd is, dat daarvan 8 millioen benoodigd zullen zijn voor de kosten van emancipatie der slaven, dan blijft van die som *f* 14,300,000 beschikbaar, welke vermoedelijk in haar geheel benoodigd zal zijn tot dekking van de uitgaven in de staats begrooting voor 1859 begrepen, of in die voor 1860 te begrijpen.

Ten aanzien van de dekking der overige straks genoemde uitgaven, heeft de regering het volgende op het oog:

Bij de voordragt van de laatste wet tot amortisatie van de schuld, welke in de vorige zitting der kamer is behandeld, had ik het genoegen haar mede te deelen, dat het overschot van het dienstjaar 1857 eene som van ruim 9 millioen bedroeg, na aftrek van de som, des tijds tot schulddelging aangevraagd.

Het is later gebleken, dat deze som grooter is. Vereenigd met hetgeen nog aan batige sloten van 1855 en 1856 aanwezig is, bedraagt zij thans ruim 11 millioen. Omtrent de uitkomsten van het dienstjaar 1858 bestond, in den aanvang des jaars, een minder gunstig vooruitzigt. De finantiële crisis, welke zich aan het einde des vorigen jaars zoo hevig deed gevoelen, welke eenen zoo noodlottigen invloed op den gang des handels uitoefende, boezemde aan velen zorg in voor eene groote reactie. Ik erken gaarne, dat die zorg mij toen zwaar drukte; de omstandigheden herinnerden al te levendig, wat men in 1848 ondervonden had.

Dubbel aangenaam is het mij dus thans te moeten erkennen, dat ik mij bedrogen heb in de schatting van den invloed dier moeijelijkheden.

De zorg, die velen met mij koesterden, is verijdeld. Eene nadere berekening van het bedrag der baten, welke de Oost-Indische bezittingen in 1858 kunnen opleveren, en eene verbeterde opgave van de som, welke voor de koloniale dienst noodig zal zijn, heeft de uitzigten aanzienlijk opgehelderd.

Indien geene onvoorziene omstandigheden tusschen beide treden, wordt de som, welke aan 's Rijks schatkist uit de Indische baten in 1858 kan toevloeijen, blijkens de bijlage, welke ik de eer heb hierbij over te leggen, op ruim 30 millioen berekend.

Raadpleegt men nu daarbij den stand der begrooting; houdt men het oog op de besparingen van uitgaaf, welke het gevolg zijn van de voortdurende amortisatie van schuld, en op den gang van de opbrengst der gewone staatsmiddelen, dan mag men op aannemelijke gronden rekenen, dat het loopende dienstjaar wel eene bate van 17 millioen zal overlaten.

Men zal derhalve hoogst vermoedelijk, in den loop van 1859, over ruim 28 millioen aan baten hebben te beschikken.

Op die baten zou de regering voorcerst de som willen aanwijzen, welke eventueel voor de Maatschappij van Weldadigheid benoodigd zal zijn.

In de 2de plaats wenscht zij meer bepaald uit de koloniale baten van 1858 eene som van *f* 3,800,000 toe te voegen aan de middelen van 1859, in vervanging van de som, die anders onder den naam van vermoedelijk batig slot der koloniale rekening, en, in de laatste jaren, als *buitengewone* bijdragen tot herstel der marine, onder de middelen tot dekking der uitgaven, werd opgenomen.

BELGIË.

Brussel, 7 Oct. Om bij de thans heerschende volslagen stilte in de politieke wereld toch nieuws op te disschen, hebben eenige dagbladen zich verpligt geacht, hunne verbeeldingskracht aan te spreken en ten minste wat nieuws te verdichten. Langs dien weg hebben zij in allen ernst aangekondigd, dat de heer Frère-Orban, minister van financiën, en de heer Tesch, minister van justitie, hun ontslag zouden vragen. Ik kan dat gerucht met des te meer zekerheid tegenspreken, naardien ik ingelicht ben, dat die twee ministers den cabinetsraad van eergisteren hebben bijgewoond. Dit was sedert twee maanden de eerste keer, dat de ministers bijeen zijn geweest, en alleen de heer Partoes, minister van openbare werken, is door ongesteldheid afwezig gebleven. Aanstaanden Zondag zal de raad onder 's konings presidium vergaderen.

De sluiting der tentoonstelling van voortbrengselen der beeldende kunsten te Antwerpen is twee dagen uitgesteld geworden, om den koning tijd te geven die te komen bezigtigen. Hij is er met den minister van binnenlandsche zaken, den heer Rogier, heen geweest, en beiden zijn op de warmste wijze ontvangen. De houding der bevolking verdient wel de aandacht te vestigen, want daardoor wordt bewezen hoe overdreven de geruchten waren, die er rondliepen over de inpopulariteit, welke der regering te Antwerpen ten deel is geworden door de discussiën over het wets-ontwerp op de vestingwerken.

Eenige dagbladen zijn zelfs zóó ver gegaan, van den koning en zijne ministers te hebben getart die stad te bezoeken. Deze toegeworpen handschoen is nu opgenomen, en de Antwerpenaars hebben getoond te veel vaderlandsliefde te bezitten, om der regering haat toe te dragen over een wets-ontwerp, waardoor hunne bijzondere belangen bemoeijelijkt konden worden, maar dat niettemin aan de behoefte des lands beantwoordde.

Omtrent het mogelijk indienen aan de kamers van een nieuw wetsontwerp op de versterking van Antwerpen is nog niets beslist, en ik ben geneigd te gelooven, dat des konings troonrede bij het openen der kamers dat teêre punt niet aanraken zal.

Ik ben in staat u eenige niet bekende bijzonderheden meê te deelen omtrent eene zaak, welke door een uwer langenooten eenigermate onjuist is vermeld. Een tiental dagen geleden, ontving de Belgische politie berigt, dat er springbommen, bijkans gelijk aan die, welke Orsini op 14den Januarij ll., te Parijs heeft geworpen, op groote schaal in Holland werden vervaardigd, en d achtervolgens naar Belgie werden vervoerd, om van in Frankrijk gebragt te worden. De rapporten heb als medepligtige aan die zaak, een jong mensch aa wezen, die van Hollandsche afkomst is en met z ouders Luik bewoont. Op zekeren dag, dat de jong pas van Nederland was teruggekomen, waar hij een der grootste industriële etablissementen had ge vertoonden zich eenige heeren aan zijne woning, vroegen naar hem, maar vonden hem niet te huis; wilden zij zich verwijderen, toen de jongman terugk zij begaven zich met hem in huis, en maakten zich hoofdcommissarissen dier stad en ambtenaren der po bekend, doorzochten alles, lazen zelfs zijne brieven, vonden niets, dat zelfs eenigen schijn van verden gaf; men nam hem echter mede naar het bureau, w men hem bekend maakte met de beschuldiging, w oorzaak van de huiszoeking was geweest, en onderv hem ten aanzien der zaak, waaromtrent de jongman g inlichting kon geven. Desniettemin werd het onder gen zeer lang voortgezet, en men zegt, dat er gedur dat verhoor onderscheidene telegrammen aan den c missaris ter hand werden gesteld. De jongman is ook na dat verhoor niet gevangen gehouden. Th verzekert men mij, dat de geheele zaak het gevo van eene vertaalfout. Een der geheime agenten melijk, welke door Frankrijk in Nederland worden zoldigd (gelijk dit in alle landen plaats heeft), zou rapport in het Hollandsch hebben gezonden over ond scheidene socialistische bewegingen, welke hij op Hollandsch-Belgische grenzen aanduidde. De verke vertaling nu van dat stuk, welke aan de prefectuur politie was gemaakt, zou aanleiding hebben gegeve de vooronderstelling, dat er sprake was van stoffen, uitbarsting bestemd. Daarvan zou de huiszoekin gevolg zijn geweest, welke groot opzien te Luik h gebaard, waar men zich veel meer met de nijverheid met socialisme, en meer met de fabrikatie van loco tieven dan van helsche werktuigen bezig houdt.

Men verwacht eerstdaags de aankomst van den n wen Franschen gezant, den heer de Montepny, o onderhandelingen te beginnen over het vernieuwen het handelsverdrag met Frankrijk, naardien het thans staande den 12 Mei e. k. eindigt. De Vlaamsche nenweverij bespeurt de werking van die omstandigh doordien aanzienlijke bestellingen zijn ontvangen, om genot te hebben van de thans nog bestaande ver derde invoerregten, aan de Vlaamsche linnens toegek Daardoor kunnen de werlieden te naauwernood aan aanvragen voldoen, terwijl in vorige jaren een groot a tal van hen verpligt was, arbeid in Frankrijk te g zoeken.

De terugkomst te Brugge der kweekelingen van scholen voor werklieden, welke aan het Brusselsche f voor de kweekelingen der verschillende inrigtingen v het onderwijs hadden deelgenomen, is gevierd door treffende plegtigheid, welke beschikt was ten koste den heer Rey, die in Vlaanderen aan 3000 arbeid werk verschaft, nadat hij in zijne jeugd zelf een eenv dig arbeider was geweest, die 4 stuivers per dag v diende.

In een mij getoonden brief van een onzer suikerfab kanten las ik de mededeeling, dat, ten gevolge van passief van Duhat te Rijssel, zijnde een der voornaam fabriekanten van beetwortelsuiker in Frankrijk, en w passief 6½ millioen moet bedragen, de bank te Rij die van dat huis 3½ millioen te vorderen heeft, betalingen zou hebben gestaakt.

FRANKRIJK.

Parijs, 5 Oct. Het conflict tusschen Frankrijk Portugal, wegens het opbrengen van het Fransche sc *Charles George*, schijnt ernstige gevolgen te zullen h ben. Het Fransche gouvernement heeft twee schep de *Donawerth* en de *Austerlitz*, naar Lissabon zonden; zij zijn den 29sten van Toulon vertrokken zullen waarschijnlijk reeds aangekomen zijn. Het is wenschen, dat Portugal aan de eischen van Frankrijk toegeven; deze bestaan in de teruggave van de *Cha George*, die bij Mozambique is in beslag genomen en Lissabon verzeild, en in eene schadeloosstelling voor bevrachter, den kapitein en de equipage. Het is wa dat in het vonnis geene melding is gemaakt van het v voeren van slaven, en alleen, dat het schip op Por geesch gebied was gekomen, zonder aan de formalite voldaan te hebben, maar het regt van Frankrijk is omtrent dit punt zoo voldoende bewezen, dat de stellig een gunstigen uitslag moet hebben. Het zou gelijk zijn, dat het Portugesche gouvernement de h van Engeland inriep, doch ook dit zou tot geene ver keling aanleiding geven, daar Engeland geen and raad zal geven, dan om aan de eischen van Frankrij voldoen. Sommigen meenen, dat het Engelsche ca daaromtrent reeds geraadpleegd is; dit is echter eene liog. De *Daily News* heeft medegedeeld, dat de kies de Ligle de Siry, Fransch gezant te Lissabon, terugkeeren; bij den tegenwoordigen staat van zaken men dit berigt bepaald tegenspreken.

Parijs, 7 October. Telkens, wanneer het buiten wone omstandigheden betreft, in welke de keizer soonlijk eene rol speelt, laat de *Moniteur* den streng ficielen toon varen en heeft zich hierin bewezen gen, wier voorname verdienste wel eens daarin be dat zij zooveel te gunstiger uitkomen, naar mate men den droogen tekst van dit blad gewoon is. In het mer van heden, heeft zich de *Moniteur* alweder op minder prozaïsch terrein gewaagd met een artikel o de manoeuvres in het kamp te Châlons. Wanneer d hoogdravende beschrijving, — waarin vooral niet ve ten is melding te maken van het veldheerstalent, hetw de keizer bij die gelegenheid heeft doen blijken — in den *Moniteur* te lezen stond, dan zou men al in de verzoeking komen, van het voor een prod het glansrijkst tijdperk van den *Charivari* te h De opneming van dit artikel levert althans het be dat den keizer niet al het belangrijke wordt voorg hetwelk in het officieele orgaan wordt opgenomen;

zou hij nooit zijne toestemming hebben gegeven tot openbaarmaking van een stuk, waardoor hij, zoowel als buiten Frankrijk, veel meer aan de critiek wordt gegeven, dan door een tiental manifestatien van Mazzini of Ledru Rollin.

In welonderrigte kringen spreekt men al meer en meer met zekerheid van eene reis, die de keizer en de keizerin voornemens zouden zijn, in het volgende voorjaar te doen. Het zoude namelijk een bezoek aan den Paus te Rome betreffen. Onwillekeurig komt men daarbij op de gedachte, daar het nu eenmaal is uitgemaakt, dat de paus niet naar Parijs zal komen om den keizer te kroonen, of hij zich wel niet eens onverhoeds, even als zijn voorganger Karel de Groote, bij deze gelegenheid te Rome, de keizerlijke kroon op het hoofd zou kunnen doen zetten. Doch ook zonder deze ceremonie zal de reis wel een politiek doel hebben. Naar men er bijvoegt, zou het hooge paar voornemens zijn, om den terugweg over Sardinië te nemen.

De schout bij nacht Pénaud, commandant van het escader de Antilles, vertrekt naar zijn post; hij is voorzien van de noodige instructien, ter bescherming der Franschen in Mexico.

Op last van het Ministerie van marine, zal de stoomkorvet *La Reine Hortense* te Cherbourg worden uitgerust tot eene reis van prins Napoleon naar Algerie.

Het bagno van Brest is thans geheel opgegeven. Er bevinden zich wel is waar nog eenige veroordeelen in de haven, doch deze zullen voor het einde van dit jaar hunne vrijheid terugbekomen.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 7 October. De *Staats-Anzeiger* verklaart, dat het gerucht van eene verergering in den toestand des konings, bezijden de waarheid is.

Weenen, 4 Oct. Uit Rumelie schrijft men, dat de Maritza buiten hare oevers is getreden en groote verwoestingen heeft aangerigt. Inzonderheid hebben de steden Philippopolis, Pazardsik, Stanimaco, enz. veel geleden. Meer dan 2000 huizen waren deels ingestort en deels op het punt van in te storten; straten, bruggen, enz. zijn verwoest, de oogst verloren, het vee verdronken en een aanzienlijke voorraad mondbehoeften weggespoeld. Omtrent het aantal menschen, dat bij de ramp omgekomen, is nog niets met zekerheid bekend.

— Uit Munchen wordt gemeld, dat H H. MM., benevens de koning van Griekenland, de groothertog en groothertogin van Hessen, enz., welke bij de eergisteren begonnen Octoberfeesten tegenwoordig waren, door het volk met luid gejuich werden begroet. Er waren 80 à 90,000 personen tegenwoordig. In de konings-tent was de koninklijke familie, het corps diplomatique, de hooge adel, de ministers, vele leden der eerste kamer, enz., verzameld, met welke de koning, die in eene buitengewoon goede luim verkeerde, zich geruimen tijd onderhield.

Nog meldt men van daar, dat voor eenige dagen een aantal der beroemdste Duitsche geschiedschrijvers bij den regerenden koning op eene soirée was verzameld. Z. M. heeft namelijk eene bijzondere commissie voor Duitsche geschiedenis en het opsporen van bronnen benoemd, die met de akademie van wetenschappen te Munchen zal zijn verbonden en zich inzonderheid tot taak stelt de bewerking en uitgave van Duitsche geschiedbronnen. Telken jare zal in den herfst eene algemeene vergadering worden gehouden, waarvoor den leden 200 gulden als reiskosten worden toegekend. Ter bestrijding der voorloopige kosten, heeft de koning 15,000 gulden jaarlijks toegezegd.

ITALIE.

De *Siècle* deelt een correspondentie uit Napels mede, die aan een bekend advocaat wordt toegeschreven en veel overdrijving schijnt te bevatten. De koning wordt met den dag onzigtbaarder en zijne omgeving laat niemand in zijne nabijheid; zelfs hooge ambtenaren, die wegens zaken bij hem komen, moeten dikwijls weer heen gaan zonder hem gezien te hebben. Z. M. houdt zich slechts met twee zaken bezig, namelijk met godsdienstoefeningen en met zijne geheime policie. De laatste is verdeeld in twee takken: inwendige en uitwendige. Geene is der opperste leiding van Campagna, Mazza en Despagnolis toevertrouwd, de andere aan de zorg van Dajout. De ministers selven weten niets van de maatregelen der policie, die een geheel onafhankelijk regerings orgaan is, als vroeger de inkwisitie. De correspondent bevestigt de gevangenneming van een Napolitaansch apothecar, wijl men bij hem een in Turin gedrukte *Pharmacopaea Italiana* gevonden had.

De Italiaansche leer der geneesmiddelen kwam der policie daarom zoo verdacht voor, wijl zij in Turin gedrukt was, en het woord *pharmacopaea* voor iemand, die het niet verstaat, zeer gevaarlijk klinkt. Een ander, niet minder zonderling voorval is het volgende: »In een der fraaiste stadswijken, werd door den kleinen heuvel van *Maria degli Angeli* een tunnel gegraven en ten gevolge van de zorgeloosheid, waarmede men hierbij te werk ging, stortte hij in, sleepte de daarop staande paleizen mede en beschadigde anderen. Ofschoon dit ongeluk, gelijk bewezen werd, de schuld is van den ondernemer, en de eigenaars der beschadigde eigendommen aanspraak op vergoeding hadden, werd den eigenaars integendeel aanbevolen, den tunnel schoon te maken en den ondernemer schadeloos te stellen, omdat hunne paleizen te zwaar waren. De ondernemer is namelijk voor de *Camarilla* een geliefd persoon. Hoe meer de policie tegen alles woedt wat staatkundig verdacht moge zijn, des te onmagtiger is zij tegen gewone misdaden. Deze nemen de overhand en dit is allezins verklaarbaar, als men hoort, dat bij menigen diefstal sbirren als medepligtig worden aangewezen.

— De laatste berigten uit Napels maken melding van verschillende inhechtenisnemingen, waarvan de aanleidende oorzaak onbekend is. Onder de inhechtenis genomenen bevinden zich de dichter Nicolo Sull, eenige jonge journalisten en een advocaat. De hertog di Proto, ex-pair van 1848 en de hertog Caracciolo, zoon van vorst Torella, die in 1848 minister was, zijn eensklaps verdwenen, zonder eenig spoor na te laten. De regering handelt zoo willekeurig, dat de braafste en meest geziene burgers niet meer veilig zijn, maar om allerlei beuzelarijen gevangen genomen worden.

— Het huwelijk van den hertog van Calabrië met de zuster van de keizerin van Oostenrijk zal spoedig voltrokken worden. Hij is 22 jaar oud, zeer welgemaakt, doch zijne opvoeding laat veel te wenschen over. Het is niet onmogelijk, dat hij, ten gevolge van dit huwelijk, tot vice-koning van Sicilie zal benoemd worden.

RUSLAND.

St. Petersburg, 1 October. Men spreekt hier veel over den electrischen telegraaf tusschen Europa en Amerika. Dezelve boezemt Rusland veel belang in, ter zake van deszelfs bezittingen in Noord-Amerika. Men houdt zich bezig met het ontwerp van den telegraaf over land, ten einde met den Atlantischen kabel te wedijveren. Deze telegraaf zoude te Moskou, welke stad met het geheele Europesche telegraafnet in gemeenschap is, beginnen en zijn loop nemen over Nisjni-Novogorod, Kasan, den Ural, Tobolsk, Irkoutsk en Kiatcha; vervolgens zoude hij de vallei van de Amur en de engte van straat Behring overgaan, en van daar de kust volgen langs de nieuwe Frazer goudmijnen tot aan San-Francisco in Californie, alwaar hij in gemeenschap met het Amerikaansche net zoude komen.

De tegenwoordige eeuw heeft reeds grootere wonderen dan de oprigting van dezen telegraaf, die eene lengte van omstreeks 40,000 kilometers zoude hebben, ten uitvoer gebragt. Dit ontwerp, waarover het Russisch bestuur een gunstig oordeel heeft uitgebragt, is door den heer Ligére de Lebessard uitgedacht.

— De keizer van Rusland heeft, op zijne reis naar Warschau, ten duidelijkste doen blijken, dat hij voornemens is, zijne plannen betreffende de emancipatie der lijfeigenen met alle kracht door te zetten. Bij onderscheidene gelegenheden, die zich hier en daar tot het bespreken van dit gewigtig onderwerp opdeden, heeft de Czaar inzonderheid doen gevoelen, dat hij daaromtrent de medewerking van den adel niet zoozeer inriep of afvroeg, als wel gebiedend eischte. Met een juisten tact wist de Czaar op verschillende plaatsen zijne bewoordingen zoodanig in te rigten, dat hij overal den waren toon moest treffen, om op den heerschenden geest zijn invloed te doen gelden en, naar mate van de meer of minder gunstige of ongunstige gezindheid, ten aanzien van zijne ontwerpen, den adel van zijne welwillenheid te verzekeren of zijn ongenoegen te doen blijken. In het gouvernement Tver heeft hij den vertegenwoordigers van dien hoogen stand des volks slechts de belangen der boeren aanbevolen, en het vertrouwen uitgedrukt, dat dit voldoende zou zijn, om zijne wenschen te zien voorkomen, terwijl hij er bijvoegde, dat door de verschillende committé's, die tot het doen van voorstellen aan de regering, betreffende dit punt zullen bijeenkomen, twee leden zullen kunnen worden benoemd voor het committé-generaal, hetwelk ter gemeenschappelijke behandeling van dit onderwerp te St. Peterburg zal vergaderen. Te Kostroma sprak de Czaar nagenoeg in denzelfden geest, met dit onderscheid, dat hij van de zaak slechts als ter loops scheen gewag te maken en daarbij meer haar zedelijk belang liet doorschemeren. Te Nyni-Nozogorod betuigde hij zijne hooge tevredenheid, dat de adel aldaar zich het eerst bereid had getoond, om aan zijne roepstem ten behoeve van de lagere volksklasse gehoor te geven, doch gaf tevens zijn leedwezen te kennen, dat, in weerwil van die gunstige gezindheid, zich later in hun midden gevoelens hadden geopenbaard, die niet geheel van egoïsmus waren vrij te pleiten, en dat hij zich gedrongen gevoelde, er bepaald op te wijzen, hoezeer de goede zaak daardoor werd benadeeld, doch tevens ook de hoop uit te drukken, dat, ten gevolge van die aanwijzing, de adel van Nyni-Novogorod de noodzakelijkheid mogt inzien van algemeen belang boven bijzondere belangen voor te trekken. Te Moskou daarentegen, waar men algemeen ten hoogste tegen het plan der emancipatie is ingenomen, voerde de Czaar eene andere taal. «Het heeft mij altoos veel genoegen gedaan," sprak hij «den adel mijne tevredenheid te mogen betuigen, doch het ligt niet in mijn karakter, om tegen mijn geweten te spreken. Ik houd van de waarheid en om die reden moet ik u ronduit verklaren, dat ik u in dit geval geen dank verschuldigd ben. Herinnert u slechts, hoe wij twee jaren geleden, hier in ditzelfde lokaal, de noodzakelijkheid eener hervorming ten behoeve der boeren hebben besproken, en hoe duidelijk het toen ieder uwer was, dat die hervorming van de hooge regering en niet van de volksklasse moest uitgaan. Maar aan mijne woorden hebt gij later eene verkeerde uitlegging gegeven. De zaak is sedert dat oogenblik het voorwerp mijner aanhoudende zorgen geweest en, onder inroeping van den Goddelijken zegen, heb ik het groote werk aangevat. Maar wat is er van uwe zijde gedaan? Toen ik mij, op de roepstem der gouvernementen St. Petersburg en Litthauën, deed hooren, verwachtte ik, dat de adel van Moskou dien van Rusland zou voorgaan; doch tot mijne teleurstelling heeft Moskou zich niet slechts door Nyni-Novogorod laten voorbijstreven, maar het is nu zelf duidelijk, dat Moskou zich voor de zaak der boeren, even zoomin in de tweede of derde als in de eerste rijen zal scharen. Dat grieft mij; ja het grieft mij diep, en zooveel te meer, omdat ik te Moskou het eerste levenslicht hebt aanschouwd en die stad eene bijzondere genegenheid heb toegedragen. Doch, het zij zoo. Ik heb u de grondslagen mijner hervormingsplannen aangetoond, en ik verklaar u, dat ik daarvan geen hairbreed zal afwijken." Nadat Z. M. daarop nog eenmaal had aangewezen, hoe geheel Rusland thans op het gouvernement Moskou het oog had gevestigd, sloot Z. M. met de woorden: »Ik herhaal het: handelt zoo, dat ik mij geneigd kan gevoelen, om ook uwe belangen te bevorderen. Daardoor alleen zult gij het vertrouwen regtvaardigen, dat ik vroeger in u gesteld heb." Algemeen wordt het er voor gehouden, dat die woorden een voldoenden indruk zullen te weeg brengen en genoegzaam weerklank zullen vinden, om de zaak der emancipatie krachtdadig te zien bevorderen.

AMERIKA.

De berigten uit de Vereenigde Staten zijn ditmaal zeer onbelangrijk; die uit New-York loopen tot 24 September. Op het Staten-Eiland heerschte rust en het onderzoek, betreffende de aldaar plaats gehad hebbende ongeregeldheden, werd voorgezet.

— Het geschil tusschen de Vereenigde Staten en Paraguay is nog op dezelfde hoogte. De heer Bowlin zal zich naar laatstgemelde republiek begeven en herstelling eischen: 1°. voor de beleedigingen der Amerikaansche vlag aangedaan, 2°. schadevergoeding voor de Amerikaansche stoombootmaatschappij en 3°. de ratificatie van het tractaat, dat onlangs gesloten is tusschen de heeren Schenck en Pendleton. Indien al de eischen niet ingewilligd worden, zou Amerika tot den oorlog besluiten.

— Te New-York hield men zich veel bezig met een incident, dat in Centraal-Amerika is voorgevallen! De kolonel Cauty, die pogingen in het werk had gesteld, om, uit naam van de republiek Costa Rica, zich meester te maken van de haven Punta Arenas, werd daarin belet door den bevelhebber van eene Engelsche oorlogsstoomboot, (wiens tusschenkomst door de inwoners verzocht werd), op grond, dat die haven tot het gebied behoorde van den koning der Mosquito eilanden. — Bij deze gelegenheid zal men zich herinneren, dat het grondgebied van dezen koning onder bescherming van Engeland staat, en dat afschaffing van dit protectoraat, volgens de interpretatie van Amerika, opgesloten lag in het Clayton-Bulwer tractaat.

— Uit Utah zijn berigten van 20 Augustus ontvangen. Brigham Young hield zich nog altijd schuil, om zich aan de wraak der Mormonen te onttrekken.

— De *Star of the West* was te New-York aangekomen met de mail uit Californie. Een groot aantal gelukzoekers zijn van de Frazer-rivier in Californie teruggekeerd. De rivier was een tijd lang te hoog gezwollen om te kunnen graven. Intusschen ondervond men al meer en meer, dat de mijnen overvloedig goud opleverden.

— Uit Mexico wordt gemeld, dat de Amerikaansche gezant bij die republiek in Ist had ontvangen, om zijne paspoorten te vragen en dat hij den 15den October zou vertrekken. De Engelsche gezant had bevel ontvangen om, even als zijn Amerikaansche ambtgenoot, tegen de gedwongen leening te protesteren. De liberale partij won al meer en meer veld in de republiek en zij bereidde zich voor, om met hare aanhangers naar de hoofdstad op te rukken. Tampico heeft zich aan de strijdmagt der liberale partij overgegeven. Alle gemeenschapswegen tusschen Vera Cruz en overige deelen des lands waren bezet. Er was veel geld in de hoofdstad, maar men durfde het, uit vrees voor de roovers, niet naar het binnenland verzenden. Te Vera Cruz heerschte de gele koorts.

— Naar luid van een schrijven uit Mexico, worden tusschen de regering van den president Zuloaga en van Frankrijk en Engeland onderhandelingen gevoerd over de verheffing van een Spaanschen prins op den troon van Mexico, welke staat op die wijze op nieuw eene monarchie zou worden, doch onder het protectoraat van Frankrijk. Ofschoon er bij gemeld wordt, dat het berigt algemeen geloof vond in Mexico, zal het wel niet noodig zijn te zeggen, dat het ten zeerste bevestiging behoeft.

— De generaal Tamar, Amerikaansch gezant in Nicaragua, heeft die republiek ontmoedigd verlaten en is naar Costa Rica vertrokken. De generaal heeft aan zijne regering den raad gegeven, om de toevlugt te nemen tot de wapenen, om hare eischen aan Nicaragua kracht bij te zetten. Het tractaat Cass-Yrissari is door het laatstgemelde land geratificeerd.

— De geschillen tusschen Venezuela en de vertegenwoordigers van Engeland en Frankrijk, zijn voorloopig geschikt. Tusschen de betrokken partijen is eene conventie gesloten, volgens welke onder anderen de eischen van Engeland en Frankrijk ten opzigte van Generaal Monagas worden ingewilligd en bepaald wordt, dat over de schadevergoeding, door de Britsche legatie geeischt, alsmede over die voor den moord van een Fransch huisgezin, zal worden onderhandeld. Alle vijandelijkheden zullen ophouden en de genomen schepen teruggegeven worden; de vertegenwoordigers van Engeland en Frankrijk zullen hunne functien blijven uitoefenen, terwijl buitendien de escaders der geallieerden de haven der republiek zullen verlaten.

Overigens kan hier nog bijgevoegd worden, dat generaal Paez uit de vereenigde Staten naar La Guayra is vertrokken.

— Uit St. Domingo word gemeld, dat Santana, den 1sten September, met 2000 man te Santiago was binnengerukt en het fort had bezet. De stad had vroeger gecapituleerd en de president Valverde was naar Monte-Christo, gevlugt, om zich naar Turks-Island in te schepen. Er was om zoo te zeggen geene regering meer: de voornaamste handelaren hadden hunne magazijnen gesloten; het papierengeld had geene waarde meer en niemand wist hoe een en ander zoude afloopen.

— De berigten uit Rio de Janeiro van 9 September melden, dat de Braziliaansche kamers op het punt waren van uiteen te gaan, zonder dat zij het budget voor 1859 goedgekeurd hadden; daarentegen had de kamer van afgevaardigden eene wet aangenomen, waarbij de regering gemagtigd werd, het budget van 1858 voor 1859 te doen voortduren. De senaat had zich nog niet met dien maatregel vereenigd. De Braziliaansche bank had de betaling harer billetten in goud hervat.

— De regering van Peru moet, naar men zegt, voornemens zijn, den oorlog aan Ecuador te verklaren, ten gevolge van een geschil, tusschen den gezant van Peru in Ecuador en de regering van die republiek ontstaan. — In Bolivia heerschte rust.

— Bij de marine der Vereenigde Staten heeft onlangs een feit plaats gehad, hetwelk de Amerikanen wel niet zullen nalaten den Engelschen tegen te werpen, als eene wederlegging der meermalen herhaalde beschuldiging, dat zij door hunne onvergeeflijke flaauwheid ten aanzien der slavenhalers den slavenhandel begunstigen. De Amerikaansche brik *Dolphyn* heeft namelijk een schip genomen, hetwelk, met eene lading negers aan boord, van de Afrikaansche kust naar Cuba onder zeil was. Dit laatste, insgelijks een Amerikaansch vaartuig en voorzien van papieren uit eene haven der Vereenigde Staten, is eigenlijk door eene list van den commandant der *Dolphyn* in den strik geloopen, daar deze, om met eenig uit zigt

op goed gevolg op het slavenschip jagt te maken, de Engelsche vlag liet hijschen, waardoor de ander bedrogen, oogenblikkelijk de Amerikaansche kleuren te voorschijn bragt en zich dus, zonder het te vermoeden, onder de jurisdictie plaatste van het vaartuig, door hetwelk hij vervolgd werd. De *New-York Herald* meldt daaromtrent de navolgende bijzonderheden: „De brik *Dolphyn*, onder bevel van den luitenant Maffit, arriveerde den 22 Augustus te Key-West, om den 24en naar Boston te vertrekken. Daags voor de aankomst in eerstgemelde plaats had dit vaartuig, tegen het aanbreken van den morgen, een schip in het gezigt gekregen, hetwelk den officieren aan boord eenigzins verdacht voorkwam, omdat uit de manoeuvres genoegzaam was op te maken, dat het er op toegelegd werd, om de *Dolphyn* in allen gevalle te ontwijken. Tegen vier uren in den namiddag was men het echter genaderd, men heesch de Engelsche vlag en rigtte op het verdachte vaartuig twee schoten met los kruid, doch hoe duidelijk verstaanbaar dit voor den ander wezen mogt, zoo scheen men er daar toch geen acht op te slaan, waarom aan boord van de *Dolphyn* besloten werd, zich met een weinig meer nadruk te doen hooren, door er een kogel op af te zenden. Hierop haalde de ander de Amerikaansche vlag op en vervolgde wel zijn koers, doch tevens blijkbaar met het doel, om zoo spoedig mogelijk uit den weg te komen, toen hij op eens een kogel in het want kreeg, ten gevolge waarvan hij zich genoodzaakt zag bij te draaijen en de vlag te strijken. Spoedig daarna had de *Dolphyn* de brik aan boord geklampt, en het bleek nu, dat deze met eene lading van 318 negers van de Afrikaansche kust kwam. De equipage werd nu in verzekerde bewaring gesteld en het schip toevertrouwd aan den luitenant Bradford, die in last kreeg om het te Charleston, in Zuid-Carolina, op te brengen, terwijl de kapitein van den slavenhaler aan boord der *Dolphyn* werd gehouden. Het Amerikaansch gouvernement, bij officieele kennisgeving vernomen hebbende, dat de negers te Charleston waren ontscheept, gaf per telegraaf den marshall der Vereenigde Staten in last, hen naar het fort Sumter, vijf mijlen landwaarts in, te doen transporteren. Na de inbeslagneming der brik waren er intusschen twaalf, ten gevolge van bekrompen ruimte en gebrek aan luchtverversching, op zee overleden; wat de overigen betreft, daaromtrent worden de noodige maatregelen genomen, om ze naar hun vaderland terug te zenden. Met dit laatste geeft het cabinet van Washington eene gevoelige les aan het Engelsch gouvernement, hetwelk — eenmaal gehecht aan het denkbeeld, dat hetgeen de moeite waard is om in bezit te worden genomen, ook waard is te worden gehouden, — gewoonlijk alle negers, die door Engelsche kruizers aan boord van slavenhalers worden gevonden, naar Britsch Guyana of een der Antillische eilanden zendt, welke handelwijze de Engelsche bladen wel eens pogen te verdedigen, met de bewering, dat het voor die negers veel beter is, naar eene Engelsche kolonie te worden getransporteerd, waar zij slechts als vrije arbeiders worden opgenomen, dan aan hun vaderland te worden teruggegeven. Dit laatste willen de Amerikanen nu wel in beginsel doen gelden; doch — zoo vragen zij — waartoe dienen dan al die chicanes en al die spitsvinnige redeneringen, waarmede de Engelsche politiek het ons, juist wegens onze handelingen ten aanzien der Afrikaansche negers, op den duur zoo lastig maakt? Op de keper beschouwd, heeft datgene, hetwelk de Engelschen, gelijk wij dan moeten vooronderstellen, ter kwader trouw, in ons zoo zeer afkeuren, geen ander zedelijk gevolg, dan dat een gedeelte van het negerras juist door onze handelwijze aan het ellendig lot wordt onttrokken, hetwelk die menschen in hun vaderland te wachten staat, terwijl zij, eenmaal naar onze bezittingen getransporteerd, niet minder vrij zijn dan op Engelsch terrein.”

CHINA.

Men leest in de *China Mail:*

Naar wij vernemen, heeft Lord Elgin van het Engelsche gouvernement in last gekregen, om zoo mogelijk in het Engelsch-Chinesche tractaat te bedingen, dat het schiereiland Cowloong aan de kolonie Hongkong worde afgestaan. — Deze last is echter aangekomen, nadat het tractaat reeds was gesloten, dan wel Lord Elgin heeft beter gevonden, dit punt te laten rusten als suppletoir. Het is zeer waarschijnlijk, dat het Chinesche gouvernement in het voorstel zal toestemmen en de speculatigeest der Chinezen is reeds werkzaam geweest, want de grond langs den oever der ankerplaats is reeds geheel door hen opgekocht, en dit waarschijnelijk voor rekening van Engelschen.

Hij, die het denkbeeld van deze vereeniging van Cowloong met Hongkong heeft geöpperd en doorgezet, heeft aanspraak op den dank der gemeente, en de eigenaars van huizen te Hongkong behoeven zich niet te beangstigen, dat hun eigendom daardoor tot beneden deszelfs waarde zal dalen, hoezeer het zeker en middel zal zijn om te beletten, dat de reeds zoo schandelijk hooge huishuur nog hooger worde opgevoerd. Het tegenovergelegene strand zal eene zeer aangename verblijfplaats opleveren gedurende de zuidwest moesson en velen, die zich thans voor verandering van lucht naar Macao begeven, zullen te Cowloong hun doel kunnen bereiken.

Den 4den October heeft reeds de verhoogde waarde der langs de waterzijde gelegene gronden aldaar, aanleiding gegeven tot een gevecht. — De Wongtow-Sanners waren in het bezit van gronden, die de Kumtiners beweerden, dat onder het gebied van hun dorp Chimsa-tsong behoorden en, hoewel die gronden nooit der moeite waardig waren geächt geworden, om er een twistappel van te maken, werden zij thans aanleiding tot een hardnekkig gevecht, waarbij, volgens zeggen, de Wontow-Sanners twintig dooden op het slagveld hebben gelaten.

COCHIN CHINA.

Men leest in het *Hongkong Register*:

Eene der opgegevene aanleidingen tot den oorlog tusschen Frankrijk en Cochin-China is de moord op verscheidene Fransche zendelingen gepleegd, en de vervolging van alle belijders en verspreiders van het Christendom. Als een bewijs voor de gegrondheid dier opgegeven reden tot vijandelijkheid, nemen wij het verhaal van de vlugt van den zendeling, Pere Galli, zoo als dit door hem zelven werd medegedeeld, over.

Het is reeds sedert geruimen tijd, dat de Christenen, zoo in Cochin als in Tonquin, met woede worden vervolgd, hoewel die vervolging in Tonquin niet dan in de laatste dagen dat karakter van barbaarsche wreedheid erlangde, hetwelk dezelve zoo schrikwekkend doet zijn. — Tot voor eenige maanden geleden, vergenoegden zich de Mandarijns van Namdinh en omstreken, de tot het Christendom bekeerden aantemanen, om tot hun oud geloof terugtekeeren en, wanneer dezen zulks weigerden, werden zij aan den beul overgeleverd. — Ruim een jaar geleden echter werd een nieuw Hoofdmandarijn over het district benoemd, die de gruwelijkste pijnigingen invoerde, en de bekeerlingen dwong, om hun vonnis aan te hooren, geknield op planken met ijzeren punten, terwijl het vleesch hun van het ligchaam werd genepen, nu eens met koude, dan weder met gloeijende nijptangen. De zendelingen zelven echter waren van allen lijfsdwang verschoond gebleven tot omstreeks Paschen van het thans loopende jaar, toen de genoemde Mandarijn ook zijne gewelddadigheden tegen hen begon te rigten, door het collegegebouw te Kevinh, met eene magt van vijfhonderd soldaten, te belegeren en alle kerkgebouwen te slechten. — Bij een tweeden aanval werd de omheining, die het gesticht beschermde, omvergehaald; de gebouwen, waaronder ook de woning van Monseigneur Retord, Apostolisch Vicaris van westelijk Tonquin, vernield, en het hout van den afbraak door den Mandarijn medegenomen. — Een nabijgelegen dorp, dat in zekeren zin van het college afhankelijk was, werd toen ook aangevallen en voor een derde gedeelte vernield.

De Bisschop met zijnen coadjutor, benevens twee tot het priesterambt gewijde Cochin-Chinezen, vlugtten naar een dorpje in het gebergte, dat echter zeer spoedig het zelfde lot onderging, bij welke gelegenheid een der beide Cochin-Chinesche priesters in handen van de vervolgers viel, terwijl de Bisschop, met zijne beide andere lotgenooten eene schuilplaats zocht in de provincie Ketcho. — Doch ook daar waren zij niet veilig tegen den vervolgenden vijand, die de zendelingsgestichten te Kenon en Hwann-guien overviel en vernielde.

Eene laatste toevlugt bleef onzen vlugtelingen over in de provincie Siu-tianh, waar het bestuur minder tegen het zendingsstelsel was verbitterd. — Tot overmaat van ongeluk echter drong de vervolgingzucht ook tot daar door. Eene Christelijke opvoedingsschool voor inlandsche kinderen werd overvallen en het lijk van den pas overledenen president dier inrigting geopend, de lever er uitgenomen en de begrafenis aan het stoffelijk overschot des braven mans ontzegd. — Alle Christenen ontvlugtten den dus gevaarlijk geworden omtrek, doch vijf of zes der voornaamsten vielen in handen hunner vervolgers en werden naar de hoofdstad opgebragt. Het ergste van alles evenwel was, dat de vijand ook het naamregister van alle tot het Christendom toegetredene Cochin-Chinezen in zijne magt kreeg.

Père Galli met nog elf anderen, die allen aan deze laatstgenoemde inrigting waren verbonden geweest, vlugtten naar zuidelijk Tonquin, doch de hoofdmandarijn van Sui-ngahi het Père Galli weten, dat hij verraden was, waarop deze zich verborgen hield. In zijne schuilplaats hoorde hij, hoe bisschop Melchior was vermoord en dat de Mandarijn van Ketcho twee Europesche zendelingen had gevangen genomen. — Dit berigt deed Père Galli besluiten, om Tonquin te verlaten, ten einde hulp te gaan zoeken bij de Fransche vloot en eene poging te wagen, om het leven zijner beide ambtsbroeders te redden, door de Franschen te trachten overtehalen, zich zoo spoedig doenlijk naar Nam-dinh te begeven. Daartoe scheepte hij zich in op eene opene visscherschuit, met tien roeijers bemand en stak daarmede in zee, in de hoop van, langs de kust van Hainan en door de straat van Linchau, Macao te kunnen bereiken — Slecht weder dreef hen van hun koers en, toen zij na 2½ dag weder land zagen, wist geen hunner meer, waar zij zich bevonden. Om zich daarvan te verzekeren, begaf Père Galli zich aan wal, waar hij door de dorpelingen werd beroofd van zijn teleskoop, zijn kompas en van eene kaart, die hij zelf had geteekend. — Aan hunne handen ontkomen, bleef hun nu niets anders over, dan digt langs de kust te houden, op welke wijze zij dan ook in zeven dagen tijds de straat van Linchau bereikten. Op deze reis werden zij twee malen door roovers aangevallen, die hen hun geld, een varken en acht kippen afnamen. — Zij beroofden Père Galli ook van zijn crucifix benevens van eenige reliquien, doch lieten hem zijne boeken, ja, bragten hem zelf zijn gebedenboek terug, dat zij bij vergissing hadden medegenomen.

Nauwelijks waren zij door de straat, of zij werden aangerand door eene mandarijnboot, die hen nog erger behandelde dan de zeeroovers, hen van hunne boeken, kaarten en boottent beroofde en, in één woord, alles wegnam waar men de handen konde opleggen. — Van deze grijpvogels verlost, ten koste van alles wat zij hadden, gingen zij voort, en werden spoedig weder door zeeroovers aangerand, die in het denkbeeld, dat hun nood slechts voorgewend was, nog het weinige namen, wat niet bootvast was. Toen echter het hoofd der zeeroovers bemerkte, dat de ongelukkingen in de daad niets hadden, om in hunne noodigste behoeften te voorzien, gaf hij de sauspan terug, waarin zij kookten, met het weinigje beschadigde rijst, dat zij hun hadden afgenomen, en voegden er nog een honderdtal Chinesche duiten bij, opdat zij niet zouden doodhongeren. In den avond van den 22sten dag eindelijk, zag Père Galli de lichten van Macao, waar hij den volgende dag, barrevoets, het ligchaam naauwelijks bedekt, en in eene allerbeklagenswaardigsten toestand, voet aan wal zette.

Wanneer men Père Galli ziet, met zijn zachtaardig gelaat en zijne kalme vrome gesprekken hoort, kan men niet dan het diepste medegevoel hebben met den eenvoudigen Christen, die aan zijn pligtgevoel al die wereldlijke voordeelen opöfferde, die hem zoo ruimschoots zouden zijn ten deel gevallen, wegens zijne deugd en bekwaamheden, en zeker zal elk regtgeäard Christen hem hartelijk toewenschen, dat hij moge slagen in zijne pogingen, die bijna altijd, ja, misschien nimmer anders dan anderer welzijn bedoelen.

Het gouvernement en de particulieren v… indigo-planters beschouwd, en de feitelij… gevolgen, die zich daaruit laten afleiden…

(Vervolg van ons vorig No.)

II.

Deze bevolking nu heeft, buiten dat, voor den huurder… werk *voor niet* te doen, dan eenvoudig het in orde houden de… deze perceelen aangelegde transportwegen, en bij beurten… fabriek de wacht te houden, hetwelk voor haar volstrekt ge… zwaar oplevert.

Vroeger maakte de huurder van zijn regt nog al gebruik… dagelijks over een zevende der bevolking te beschikken, t… doen van waarlijk weinig beduidende werkzaamheden, doch … zijn belang inziende, door het werk der bevolking zoo veel … lijk te verligten, daardoor betere en schoonere tuinen te … verwachten, deed hem besluiten, dit regt van lieverlede op te … want, wat kon hij in zijn wezenlijk belang meer van de bev… verlangen, dan uitmuntende en duurzame indigo-aanplanting… om die te bekomen, moest hij ook zorg dragen, dat zij daar… de gelegenheid werd gesteld.

Het werk der bevolking van ieder dorp is ongelijk. Hee… dorp, naar evenredigheid eener zware bevolking, weinig gron… is haar werk ligt en hare daaraan geëvenredigde belooning… minder.

Heeft het omgekeerde plaats, dan wordt het meerdere we… beloond; want zij geniet immers, even als de huurder, twe… den der gronden, terwijl het dorpshoofd als surveillant er een… verkrijgt.

Maar, vindt nu de huurder nog bovendien brake of onbebo… gronden, tot welker bewerking deze bevolking vooreerst on… lijk in staat is, dan worden ook deze door huurlingen onder… tuur gebragt, tot tijd en wijle de bevolking is vermeerderd, … dat deze tijd vindt die gronden zelve te bewerken.

Men ziet het, de belooning, die de huurder of de partic… planter aan zijne ondergeschikten toekent, voor het werk, d… voor hem verrigten, bestaat in grond; de geliefkoosde belo… voor den waren en edelen landbouwer, indien men hem, … band daarmede, ook genoegzamen tijd gunt, om dien naar zij… noegen en zijne verkiezing te kunnen bewerken en beplanten … gewassen, die hij voor zich het voordeeligst acht; en hiervoor … ook in den regel door den particulier, als een hoofdvereischte … dege gewaakt, want *zijn* belang is *dat* van den landbouwer, d… beider belangen toch onafscheidelijk zijn. Knoeijerijen en afzett… (poendoettan) kunnen en behoeven geene plaats meer te he… en geschiedt dit evenwel nog door dreigement of geweld, dan … de landbouwer zeer goed zijn regt te moeten vinden bij den … der, die onmiddellijk tusschen beide treedt; want de landm… grijpt ook zeer goed, dat in het belang van den huurder sp… zijne belangen moeten worden beschermd, en dat hij van nie… afhankelijk behoeft te zijn, als zijn werk steeds goed verrigt w… De huurder blijft te allen tijde zijn beschermer, zijn *compagno… fortune ou de malheur;* met hem staat, of valt hij, maar ni… kan hij zóó vallen als de huurder.

De particulier kent ieder zijner ondergeschikten; hij gaat … alleen den surveillant en het dorpshoofd na, die met de goede re… en orde zoowel binnen als buiten het dorp belast is, maar hi… veilleert ook tevens den gesurveilleerde, onderhoudt en onder… hem dikwerf op het veld, naar al hetgeen hij verlangt te w… en is met hem in den omgang zeer vertrouwelijk en gemeen…

Hij onderzoekt en leert de verschillende soorten van gronde… ieder dorp door en door kennen, en regelt daarnaar, naar tij… omstandigheden, zijne aanplantingen. Een gedeelte dier gro… zou bij voorbeeld voor nieuwe aanplanting het best geschikt … gedurende het drooge, een ander gedeelte gedurende het re… saizoen. Lage en zware gronden kunnen het voordeeligst gedu… de droogte beplant worden, terwijl dit bij hooge, zanderige of … gronden te allen tijde kan geschieden.

De particulier, even volkomen bekend met zijn terrein als … zijne opgezetenen, schroomt evenmin om, in het gemeenschapp… belang, kolossale werken daar te stellen, als hij schromen zal … van de geringste gelegenheid, die zich voordoet, partij te trek… terwijl hij te gelijker tijd, zoo veel mogelijk, in alle eventualite… tracht te voorzien.

Wij zijn ooggetuigen geweest van een groot aantal werken … diezelfde residentie door particulieren tot stand gebragt, welke … gouvernement voor dusdanige ondernemingen zou durven volb… gen. Men onderzoeke slechts of wij de waarheid schrijven.

Terwijl door de gezamenlijke bevolking van zoodanige onde… ming over drie vijfden der gronden, behalve de voordeelen h… erven, wordt beschikt, is zij tevens door den huurder of part… lier vrij gesteld, 1°. van alle landrenten of belastingen, van wel… aard ook, die de huurder alleen voor zijne rekening neemt; 2°. … de verpligting van alle heeren-diensten, volgens het Javaansch … bruik, door het districts-bestuur te vorderen, welke diensten h… lijks door den huurder worden overgenomen, hetzij doordat … daarvoor aan dat bestuur, naar verkiezing, bij wijze van afko… tegen termijnsgewijze storting, eene zekere som gelds betaalt, … dat hij door bezoldigde huurlingen in deze heerendiensten laat v… zien, waardoor de bevolking dus voor altijd eene ongestoorde … en verblijf in haar dorp geniet, terwijl zij alsdan eerst werkel… blijft *van het* BEZIT *van haren eigendom;* voorwaar eene ongeho… en gevoelkwetsende uitdrukking, die wij hier bezigen moeten, … die niettemin niets minder dan eene wezenlijke waarheid in zich … sluit, terwijl de eenmaal door eenen Nederlandschen Minister … Justitie in 's lands vergaderzaal gesproken woorden: „dat het … dan tijd is, dat de hoogste magten een onbepaalden eerbied m… ten koesteren voor het heilig regt van eigendom,” wel daarbij … toepassing mogen worden gebragt en gehouden.

Wij vragen dus: „Kan het gouvernement nu, voor *zijne* cultu… denzelfden regel en dezelfde orde invoeren en ten uitvoer breng… als de particulieren, daar dit alles alleen uitvoerbaar ware d… eene zeer groote vermeerdering van het ambtenaars-personeel, … wel onder de bepaling, dat dit niet gedurig verplaatst wierd? … zal de surveillance en de behartiging *in allen evenzóó* zijn, als … den particulier? — Neen! — Waarom niet? — Omdat de partic… werkt voor zich zelven, de ambtenaren voor het gouvernement, … deze wederom door het gouvernement moeten worden gesurveille…

Het gouvernement is dus niet bij magte, dit particuliere ste… als een gouvernements-stelsel, in practijk te brengen! Want laat … eens de proef nemen, — de resultaten zullen het bewijs daa… geven.

Is geoorloofd of natuurlijk egoïsme niet de magtigste hefb… van alles en vermag dit niet alles? Waar dit niet bestaat, be… ook niets duurzaams.

Zou nu een braaf en verstandig egoïst wel de *geoorloofde natuurlijke* egoïst *kunnen* zijn, indien hij dit egoïsme of deze … niet trachtte over te brengen op zijne onderschikten, met wie … werken moet en van wie hij alleen afhangt?

Ziedaar het egoïsme of de leer der particuliere planters!

Zij huldigen niet (ofschoon hun dit wel eens, of meermalen … is aangewreven geworden) het egoïsme of de leer van het … vernement, die eigenlijk op het zwaard van Damocles gelijkt … is eene harde, onnatuurlijke en bij gevolg onhoudbare leer.

Het gouvernement had het dan ook reeds lang dienen te be… pen, dat het eene verderfelijke leer had in practijk gebragt. … het dit begrepen of niet? Wij laten het onbeslist; doch daar … terug te keeren wilde het echter niet; het ziet liever van u… hoogte met een autokratischen blik op zijne Indische onderd… neder, om eigenmagtig te kunnen handelen, en zich alleen … vrees te doen eerbiedigen, liever, zeggen wij, dan zich bij hen be… te maken, omdat het in het valsche denkbeeld verkeert, dat … Indisch gezag en het vigerend Cultuurstelsel worden gehand… en uitgeoefend door het *morele overwigt,* waarbij echter het zwaard … Damocles nog nooit een oogenblik is verwijderd geworden, … nog steeds boven ieders hoofd is blijven hangen.

De leer van het *moreel overwigt*!! Dit geloove wie het gelo… wil. De particuliere planter in Indië huldigt die leer niet, … lacht er om, omdat zij is ongerijmd en onbestaanbaar, omda… slechts is een vernuftig uitgedacht voorwendsel, dat alleen moet … nen als een masker voor het zwaard van Damocles.

Is dit echter zoo niet, en bedriegen wij ons daarin, dan w… wij met bescheidenheid, of niet de heeren- of verpligte dien… de verpachtingen van 's gouvernements amfioen, de vrije leveran…

[illegible] — die, onder eene bevolking, welke door de natuur, [w]are het, zich zoo gunstig onderscheidt door beschaafdheid, [...]erdheid, beleefdheid, bescheidenheid en zachtheid, zulke [...]ende rampen en verwoestigen hebben aangerigt — allen uit[...]els zijn geweest van dit *morele overwigt?* Zoo ja, dan ook [...]aar zal eenmaal dit overwigt zwaar op dat MOREEL moeten [...]en, maar dan welligt, helaas! te laat!... (*Wordt vervolgd*).

KOFFIJ IN DE OOST.

(Uit de Calcutta Review.)

(Vervolg van ons vorig No.)

[Op] dit oogenblik zijn er ten minste dertig etablissementen te [...] voor het gereed maken en inschepen der koffij, waarvan [...]otste gedeelte in vaten wordt verzonden. Het aantal per[sonen], dat zich bezig houdt met het droogen, sorteren en schoon[maken] der boonen tot aan hare inscheping, is zeker niet bene[den] twintig duizend, waarvan het meerendeel vrouwen is.

[...] stemmen ten volle in met het gevoelen van den schrijver [der b]ovenvermelde brochure, wanneer hij zegt:

"[N]aarmate deze verbeteringen in de teelt worden volmaakt, [zullen] wij overal eene sterk toenemende productie tegemoet; de m[...]der weersgesteldheid zal blijven bestaan — maar, behalve op [...]est verwaarloosde plantaadjes, zal de oogst in een jaar, zoo [als] het de verwaarloosde inlandsche boomen plaats vindt, de plant [niet] zoodanig uitputten, dat zij in het volgende geen vruchten [draag]t. Integendeel, door doelmatig snoeijen en behandelen der [boome]n, ten einde jaarlijks nieuw vruchtdragend hout te erlan[gen, en] door de uitgeputte krachten door bemesting te herstellen, [zal d]e opbrengst steeds stijgen; en de uitvoer in eene verhouding [toene]men, die alle gemaakte berekeningen verre overschrijdt. Eene [[illegible]] cultuur — wij aarzelen niet het te bevestigen — zal blijken [de v]oordeeligste cultuur te zijn, en tot eene uitgebreide cultuur [[illegible]]. Wij verwachten ten volle, dat, wanneer de vrede in Europa [bewa]rd blijft, en er geene verwoestende stoornis plaats grijpt in [[illegible]], de koffijbouw snel zal toenemen en dat de nieuwe [[illegible]]s veel land, dat vroeger ongeschikt werd geacht, voor de [[illegible]]eit zullen geschikt maken. Nieuwe wegen zullen meer land [[illegible]] en de groote opruimingen, in de bosschen der hooge [[illegible]] bewerkstelligd, zullen het klimaat van die streken waarschijn[lijk] zoodanig verbeteren, dat er nog eene vermeerdering van bruik[baar] land zal worden verkregen. Wij mogen dus verwachten, dat [de uit]voer, die reeds 400,000 centenaars te boven gaat, eindelijk [[illegible]] verdubbelen zal en, eer een dergelijk tijdperk, als wij [[illegible]] hebben beschouwd, zal zijn verloopen, zal Ceylon misschien [[illegible]]000 centenaars koffij op de markten der wereld uitstorten."

[Ha]ar nu een overzigt van de koffijcultuur op Ceylon. De [Hollan]ders, die op dit eiland, waar sedert zoo veel is gedaan, zoo [weinig] hebben tot stand gebragt, zijn beter geslaagd op Java, [dat] den huidigen dag eene der voornaamste koffij voortbrengen[de lan]den van het Oosten is.

[De a]ankweeking der plant werd, in Jan. 1723, door den Gou[verneu]r-Generaal van Nederlandsch Indië begonnen. Hij spaarde [geene] moeite, om de bewoners der landbouwende districten aan [te mo]edigen, koffij te planten en voor de markt gereed te maken. [Doo]r groote uitgaven in den beginne, en naderhand door mid[dele]n gratificatien en premiën, geholpen door een klimaat en [een b]odem, uitstekend geschikt zijnde voor die cultuur, bereikte [het Ho]llandsch Gouvernement zijn doel, en de uitvoer van Java[koffij] werd een allergewigtigste tak van handel. Van bovenge[noemd] tijdstip tot aan het eind der laatste eeuw, was de vooruit[ga]ng niet zoo snel als in de laatste dertig jaren, als wan[neer d]e productie van dit eiland tot nagenoeg een millioen cen[tenaars] steeg. De heer Munnick, Directeur der cultures op Java, [[illegible]] een geschrift over dit onderwerp, dat twintig verschillende [[illegible]] van het eiland koffij opleveren, aan ongeveer een half [millioe]n menschen bezigheid verschaffende en dat, tien jaren [[illegible]], er zich 350 millioen boomen op het eiland bevonden.

[De] grond en de localiteit, voor de koffijteelt op Java gekozen, [[illegible]] juist dezelfde te zijn als op Ceylon: schoon, leemachtig [[illegible]]nd, gelegen op de hellingen van bergruggen, op eene hoogte [van [illegible]] tot vier duizend voet. De wijze van cultiveren op beide [eiland]en verschilt aanmerkelijk. Terwijl op Ceylon vooreerst niets [[illegible]] noodig is, dan het vellen en verbranden der bosschen, en [het pl]anten van jonge koffijloten op geregelde afstanden in ruime [[illegible]] tusschen de zware stompen, die men in den grond laat rotten, [wordt] de grond op Java, nadat hij goed van struiken en onkruid [gezuive]rd is, drie of vier keeren omgeploegd en soms effen gemaakt [[illegible]], voordat hij tot beplanting geschikt is. De beschaduwing, [die o]p Ceylon lang buiten gebruik is, wordt op Java met kracht [gehand]haafd; tot het zuiveren en schoonhouden van het beplante [land] wordt op beide eilanden dezelfde zorg besteed. Maar, terwijl [de Ce]ylonesche planters partij hebben getrokken van alle mogelijke [verbet]eringen bij het inoogsten en aankweeken hunner koffij, door [geb]ruik van geschikte werktuigen en zorgvuldig ingerigte pak[huizen], stelt de javasche planter zich tevreden met de ruwe pogin[gen zij]ner voorouders van 1723.

[[illegible]] Sumatra en Celebes brengen koffij voort; het eerste voert [[illegible]] 50,000, het laatste 15,000 centenaars uit. Het product [van C]elebes wordt in Holland hoog geschat, en haalt betere prij[zen da]n de mooiste Java- soorten, en dat wel, niettegenstaande de [[illegible]] uitsluitend aan eene wijze van bereiden der boon, die [[illegible]]eel minder ontwikkeld is, dan de op Java aangenomene. De [[illegible]] hoeveelheid, die sedert eenige jaren dezelfde schijnt te zijn [[illegible]], wordt door het gouvernement overgenomen van hen, die [de koff]ij, tegen zekere bepaalde prijzen aanplanten, en vervolgens [naar E]uropa verzonden.

[[illegible]] in de hooge landen van de vaste kust van Siam wordt een [[illegible]] koffij geteeld; de hoeveelheid bedroeg echter kort geleden [niet m]eer dan duizend centenaars jaarlijks.

[De] kwaliteit is echter, op de engelsche en eenige europesche [markte]n, zeer goed bevonden, waar men vermeent, dat zij in [[illegible]] uiterlijk meer, dan eenige andere soort met de Mocca-boon [overee]nkwam. De aankweeking der siamesche plant gaat lang[zaam] vooruit en daar, nu de regering eene liberale en verlichte [[illegible]] aankleeft ten opzigte van binnenlandsche nijverheid en [voort]gang, en buitenlandschen handel, mag men eene aanzienlijke [verme]erdering der productie verwachten.

[[illegible]] levert eene kleine hoeveelheid koffij van mindere kwa[liteit] voor de wereldmarkt, maar het valt niet te betwijfelen, of [[illegible]] eene veel grootere hoeveelheid goede koffij kunnen pro[ducere]n, indien er meer zorg werd besteed aan de teelt.

[De] eilanden Bourbon en Mauritius leveren jaarlijks eene aan[zienlijk]e hoeveelheid, waarvan het eerste het meerendeel van den [[illegible]] wordt naar Frankrijk ingescheept, waar zij echter snel ver[dronge]n worden door het product van Costa-Rica en Ceylon.

[Met b]etrekking tot de koffij-cultuur in Tenasserim hebben wij [geene] zekere gegevens. Mysore heeft sedert lang een product ge[leverd], dat langzamerhand, tegen een matigen prijs, zeer gewild is [geword]en.

[De] koffij van Travancore wordt, op de Londensche markt, tot [bijna v]oor den zelfden prijs als de ordinaire Ceylonesche plantaadje [koffij] verkocht, maar het product van de Neilgherries wedijvert [met d]e betere kwaliteiten van die koffij.

[Voor] ongeveer twaalf jaren geleden, trokken de hellingen van de [Neilg]herries het eerst de aandacht, als zeer geschikt voor de kof[fijcult]uur. De hoogte, de grond en het klimaat werden door eenige [Ceylon]esche planters, die de eerste ontginningen tien jaren geleden [bego]nnen, zeer geprezen. Werk is er overvloedig en goedkoop, [en hoe]wel het land niet te koop is, kan men het op zeer voordee[lige v]oorwaarden voor lange termijnen huren. (*Wordt Vervolg.*)

Aangekomen schepen te *Pasoeroean.*

[D].	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
17	Ned.	schip	Nieuw Holland	L. Tuk	Batavia
19	„	„	Vier Gezusters	J. Bik	Soerabaija.
—	„	„	Nova Zembla	Hordijk	Batavia.
20	„	„	Jacob Roggeveen	Vos v Marken	Soerabaija.
—	N. I.	schoen.	Bella	Juno	„
[illegible]	„	kotter	Krabbe	Mardam.	„

Vertrokken schepen van *Pasoeroean.*

[D].	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
18	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong	Panaroekan.
—	Ned.	schip	Europa	J. G. Tromp	Soerabaija.
19	„	„	Minerva	van Boven	Middelburg.
20	„	„	Tonia	F. Zeeman	Rotterdam.
[illegible]	N. I.	schoen.	Bella	Mardam	Soerabaija.

SCHEEPSBERIGTEN.

Gepraaid de navolgende schepen door de Ned. schoener *Golf van Benin*, Kapt. L. Grafthuis.

Op 39° 49' ZB & 67° 93' OL het Nederlandsche Barkschip „*Antoinetta*" *Seraphina* van Amsterdam naar Singapore bestemd hebbende 98 dagen reis alles wel aan boord.

Op 7° 39' ZB en 102° 48' Lengte O het Bremer fregatschip „*Post*" van Batavia naar Bremen bestemd 3 dagen reis alles wel.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM	NAAR
November	26	Nederlandsch	Biesbosch	J. Mugge	Hongkong	1 November	Batavia.
„	—	Amerikaansch	Oriental	G. W. Parker	Batavia	24 „	Padang.
„	—	Engelsch	Joseph Fletcher	John Pook	Shanghay	7 „	Londen.
„	28	Nederlandsch	Golf van Benin	L. Grafthuis	Rotterdam	24 Augustus	Batavia
„	—	„	Salatiga	J. N. Besier	Amsterdam	28 Julij	„
„	29	„	Henriette Wilhelmine	W. C Kuijk	Manila	24 October	Sydney.
„	—	Engelsch	Norman Morison	W. Orchard	„	26 September	„

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN		AGENTEN.
November	27	Nederlandsch	bark	Kalimantan	Lie Boentat	Samarang	19 Nov.	Buijs, Jacobson & Co.
„	28	„	„	Beurs van Rotterdam	T. de Vos	Kaap de G. Hoop	23 Oct.	J. Cezard & Co.
„	—	„	schip	Zeelandia	W. Blankert	Rio de Janeiro	10 „	Manlaine, Watson & Co.
„	—	„	„	Jedo	W. van der Hoeven	Melbourne	30 „	J. Cezard & Co.
„	—	„	„	Biesbosch	J. H. Mugge	Hongkong	1 „	B. Kopersmit & Co.
„	—	Engelsch	schoener	Harriet	J. C. Ross	Cocos-Eiland	15 Nov.	Adam & Co.
„	—	Ned. Indisch	stoomsch.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang	25 „	Levert & Co.
„	29	Nederlandsch	bark	Bezoekie	van Bueren	Rotterdam	23 Aug.	Reijnst & Vinju.
„	—	„	schip	Philips van Marnix	E. van Duijn	Samarang	12 Nov.	B. Kopersmit & Co.
„	—	Zweedsch	„	Oriental Queen	Magnissan	Melbourne		E. Moormann & Co.
„	30	Nederlandsch	bark	Salatiga	J. N. Besier	Amsterdam	28 Julij	Schimmelpenninck & Co.
„	—	„	schoener	Golf van Benin	Grafthuis	Rotterdam	22 Aug.	van Ommeren, Rueb & Co.
„	—	Ned. Indisch	stoomsch.	Menado	Couteron	Samarang	27 Nov.	W. Cores de Vries,

Vertrokken schepen van *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
November	27	Zweedsch	bark	Elisabeth	F. W. Larsson	Nederland
„	28	Nederlandsch	„	Macasser	J. Rip	„
„	—	Amerikaansch	„	Agnes	R. E. Lyttle	Amerika via Padang
„	29	Nederlandsch	„	Geurtje en Maria	Boursse Wils	Nederland
„	—	„	„	Koning en Vaderland	B. A. T. van Bruggen	„ via Tjilatjap
„	—	Ned. Indisch	„	Fathoel Barie	Sech Almakarie	Padang
„	—	„	„	Bacht Mastora	Said Albabassij	Soerabaija
„	30	„	stoomsch.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang
„	—	Nederlandsch	schip	Johannes Anthonius	F. Metz	Palembang via Muntok en Riouw
„	—	Ned. Indisch	bark	Djadul Karim	Abdul Rachman	Samarang
„	—	Nederlandsch	„	Zeevaart	H. G. Biesthorst	Pasoeroean
„	—	„	„	Johanna en Geertruida	Fleus	Pamanoekan
„	—	Z. M.	stoomsch.	Groningen	Kapt. Luit. t/z. C. dit Dubicart	Palembang
December	1	Nederlandsch	bark	Het Zeepaard	Tjeubes	Middelburg
„	—	Hanover	„	Luneburg	Woortman	Bremen
„	—	„	schip	Osnabruck	Wolff	Hamburg
„	—	Ned. Indisch	bark	Ydroesie	Said Bafadal	Muntok en Singapore
„	—	„	„	Kim Tiauhoat	Goei Bengkiat	Sam. en Banjermassing
„	—	[N]ederlandsch	„	Christiaan Louis	de Vos	Lampongs

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Valparaiso*	H. A. Ellerman	Padang	Haager & Schuurman.
„	„	Maarten van Rossem*	P. F. Rijken	Rotterdam	
„	„	Eva Johanna*	H. de Boer		„
„	„	Anna Paulowna*	W. Bik Wz.		„
„	brik	Cornelia Hendrika*	de Boer		„
„	bark	Julia*	A. van der Kolf		„
„	brik	Joan Jacob	Helphorst	Indramaijo	Schimmelpenninck & Co.
„	schip	Cornelis Houtman	J. H. Rolman	Amsterdam	„
„	bark	Pantalon	Bruinzeels		„
„	„	Emelie	Marker		„
„	„	Constance	Kimmerer		„
„	„	Provincie Drenthe	H. A. Beckering		„
„	„	Almelo	R. P. Tjebbes		„
„	schip	Acadia	G. Greetkes		„
„	bark	Amboina	W. H. Rusman		„
„	„	Bezoekie*	van Bueren		Reijnst & Vinju.
„	4 mast	schoener Argo*	van Teutem	Bezoekie	„
„	bark	Albiasserdam	J. 't Hoen		Manlaine, Watson & Co.
„	„	Cornelia Suit*	R. Weidenaar		„
„	schip	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		„
„	bark	Regina Maria*	S. Ouwehand		„
„	„	Stad Middelburg*	D. Th. Ouwehand		„
„	schip	Electra*	H. Wegman	Soerabaja	„
„	„	Zeelandia*	W. Blankhert		„
„	„	Cheribon*	W. J. Coers		„
„	„	Johanna Christina*	J. R. de Boer		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	„	Louis Meijer*	O. Hazewinkel		„
„	„	Twee Cornelissen	J. C. Arije		„
„	„	President Plate*	J. C. Harteen		„
„	„	Noord Braband*	H. R. Bok		„
„	„	President van Rijckevorsel*	C. Vermeij		„
„	„	Cornelia en Geertruida	C. E. Hoeksma		„
„	bark	Voorwaarts*	G. F. Bus		„
„	„	Souburg*			„
„	schip	Nieuwland	D. G. Pott		„
„	„	Elisabeth	H. A. Harms		„
„	bark	Anna	Dabroek		„
„	„	Jeannette en Agatha	C. Kleijndert		„
„	„	Willem III*	C. van der Burg		„
„	brik	Wildeman	A. J. Driest	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
„	bark	Haamstede*	H. H. de Boer		van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Susanna*	C. J. Kaleshoek		„
„	brik	Koerier*	J. F. Rotgans		„
„	„	Jan van Galen*	P. de Boer		„
„	bark	Grondwet*	F. C. Kamminga	Nederland	„
„	„	Constantia*	E. Vouck		„
„	schoener	Golf van Benin	Grafthuis		„
„	schip	Ternate*	T. Caraz Tn.		„
„	„	Ary Scheffer*	J. G. Kunst	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
„	„	Johanna Maria Christina	Gorter		Paine, Stricker & Co.
„	„	Anna Justina	Sieuenberg	Soerabaija	„
„	bark	Welvaart	Mooi		„
„	„	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
„	„	Neptunus*	P. Schuurman		„
„	„	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		„
„	„	Waterloo*	D. Duinker		„
„	„	Eensgezindheid*	B. G. Flik		„
„	„	Ouderkerk a/d. Amstel*	D. H. Kramer		„
„	„	Ida Elisabeth*	H. Kramers		[illegible]
„	schip	Biesbosch*	J. H. Mugge		„
„	„	Philips van Marnix*	E. van Duijn		„
„	bark	Postiljon*	van de Poll	Japan	Dümmler & Co.
„	„	Abel Tasman*	J. R. Rijken		de Weerdt, Rugl & Co.
„	„	Tagal*	Göbel		„
„	„	Allegonda Jacoba	Deurholtz		J. Cezard & Co.
„	„	Odilia Margaretha	Hazelhoff		„
„	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		„
„	„	Delft*	van Geelzerken		„
„	„	Jedo	van der Hoeven		„
„	bark	Beurs van Rotterdam	T. de Vos		„
„	„	Landbouw*	P. Kleijnenberg		„
„	schip	Admiraal de Ruijter	H. Koster		E. Moormann & Co.
„	bark	Ferdinandina Emma	Tange	Soerabaija	„
„	„	Koning Willem III	Zeijlstra	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
„	„	Senior	Swart		C. Bahre en G. Kinder.
„	„	Laura en Adèle	von Noël		„
Nederl. Ind.	„	Java*	Worthington		Schimmelpenninck & Co.
„	„	Ameer*	Sech Bafagie	Soerabaija	Buijs, Jacobsen & Co.
„	„	Kalimantan*	Lie Boentat		„
„	schoener	Clipper*	Eschauzier		„
„	„	Aladanie*	Goestie Tassim		„
„	bark	Atiatul Maulah*	Hadjie Ariep		„
„	brik	So-ootdin*	D. T. Varkevisser		B. J. Jacobs.
„	„	Atiatool Rachman*	Sech Oemar Bafadal		„
„	bark	Fathal Hair*	Sech Bahasoan		„
„	brik	Zwaluw*	P. P. Bloem	Japan	Haager & Schuurman.
„	bark	Wilhelmina Cox*	Deibel	Samarang	Cassalette & Co.
Engelsch	schoener	Alice Marten*	Starres		Hunter, Houghton & Co.
„	bark	Vernon*	Gilbert		„
„	„	Richard Thornton	J. D. Ramsay		Martin, Dyce & Co.
„	schip	Lord Warriston*	Lock		Morgan, Melbourn & Co.
„	schoener	Harriet*	Ross		Adam & Co.
Fransch	bark	Mauritius*	Regnier		C. Bahre & G. Kinder.
„	schip	Ville de Paris*	Marillet	Frankrijk	J. Cezard & Co.
„	„	Albert Cezard*	Dolu	Frankrijk	„
„	bark	Camoëns*	Gousseaume	Frankrijk	„
Amerikaansch	„	Escort*	Pepper		Paine, Stricker & Co.
Bremer	„	Therese*	Hoborst	Amsterdam	C. Bahre & G. Kinder.
„	brik	Clara*	Huncken	Bremen	„
Hamburg	schoener	Helene*	Range		„
„	schip	Neumuhlen*	Heuer		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hanover	„	Kroonprins Ernst August*	Meijer		C. Bahre & G. Kinder.
„	bark	Munster*	Kok	Soerabaija	E. Moormann & Co.
Zweedsch	schip	Oriental Queen*	Magnissan		„
„	„	Cecilia*	Krouhann		Pitcairn, Syme & Co.
„	brik	Selma*	Larsson		Paine, Stricker & Co.
„	bark	Prince Oscar*	Oberg		„
Deensch	„	Valkyrien*	Straudgaard	Copenhagen	„

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	18	N. I.	brik	Jeannette Maria	L. B. Danekes	Batavia.
"	—	"	"	El-Ijeser	Moetahar	"
"	21	"	bark	Almeer	A. Schuchard	"
"	22	Ned.	"	Catharina Maria	Marzoekie	"
"	—	N. I.	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	"
"	23	Ned.	bark	Azia	F. Molenaar	"
"	—	N. I.	"	Faulke Nasar	van Garling	Riouw.
"	24	"	"	So-Aat Ban	Hadjio Oemar	Pontianak.
"	—	Ned.	schip	Doelwijk	K. Swart	Pasoeroean.
"	—	N. I.	bark	Justina	M. J. Meijer	Amoy.
"	25	"	"	Fathool Madjit	Said Segaf	Soerabaija.

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	19	Ned.	bark	Orion	Borghorst	Nederland.
"	—	N. I.	"	Kaliemantan	Lie Oentah	Batavia.
"	—	Hamb.	"	Wiedeman	Kalcklosser	Golf v. Pers.
"	—	Ned.	"	Grondwet	Kaminga	Bat. en Ned.
"	—	"	"	Jan Pieterszoon Koen	Hugenholz	Nederland.
"	20	N. I.	"	Arief Bandjarmasin	Moh. Saleh	Bandjermasin.
"	—	"	"	Goan Lie	Lo Sientjong	Grissee.
"	—	Ned.	"	Noordster	J. Luteijn	Nederland.
"	23	Fransch	schip	Confiance	F. David	Bordeaux.
"	—	Ned	bark	Izaak da Costa	Loschen	Batavia.
"	—	"	schip	Philips van Marnix	E. van Duijn	"
"	25	N. I.	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	"

In lading liggende schepen te *Samarang*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch	schip	Ardjoeno	J. F. A. Rapp		Dorrepaal & Co.
"	"	Johannes Lodewijk	A. H. van der Waal	Nederland	"
"	"	Kinderdijk	D. Zwanenburg		"
"	"	Doelwijk	K. J. Swart	Nederland	B. Kopersmit & Co.
"	bark	Catharina Maria	A. F. Schuchard		MacNeill & Co.
"	"	Azia	F. Molenaar	Nederland	Dorrepaal & Co.
Nederl. Indie....	"	Marianne Anthoinette	J. Winter	Batavia	B. Kopersmit & Co.
"	"	Ellen	T. A. P. Wentholt	"	"
"	"	Sara Eleonora	D. Schuijmer	"	Dorrepaal & Co.
"	"	Foulke Nassar	J. H. van Garling		Gezagvoerder.
"	"	Justina	M. J. Meijer		"
"	"	Fathool Madjiet	Said Asegaf	Batavia	"
"	"	So-oot Ban	Hadjie Oemar		"
"	"	Alnoor	S. Massoekie	Batavia	"
"	brik	Joeszool Karim	S. A. B. A. Said	"	"
"	"	Eljesser	S. Aboebakar		"
"	schoener	Bientang Toedjoe	C. F. Beasley		"
Lambok........	bark	Ranqunis	C. M. van Nooijen		"
Engelsch..........	schip	Agamemnon	Thompson	Nederland	MacNeill & Co.

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 30sten November 1858.

Koffij, Java *f* 31,— @ *f* 31,50.
——— Padang *f* 31,— @ *f* 31,50.
Rijst, Indramaijoe *f* 160,— @ *f* 200,—
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 135,— @ *f* 150,—
——— " " 2de " *f* 100,— @ *f* 120,—
——— Carga *f* 90,— @ *f* 100,
Suiker, witte N°. 16. *f* 18.50 @ *f* 19.
Arak, *f* 65,— @ *f* 70,— met eenige afdoeningen.
Wisselkoers op Holland *f* 101,50 @ *f* 102,50.
" op Engeland, *f* 11,60.
Vrachten: Onveranderd, en zonder afsluitingen.

Te SAMARANG, den 28sten November 1858.

Koffij, *f* 32,—
Suiker N°. 16, *f* 18,—
Indigo, *f* 4,30 prima qualiteit afgedaan.
Koehuiden, *f* 60,— @ *f* 55,— ℔ kodie oplevering geb. Zonder voorraad.
Buffelhuiden, *f* 60,— @ *f* 65,— ℔ kodie oplevering geb. Zonder voorraad.
Zwaart Peper, *f* 58,— niet voorhanden.
Rijst ordinair wit, *f* 125,— ℔ k. @ 28 picol. zond. zak.
" carga " " 105,— @ *f* 110,— idem.
Klapper Olie *f* 16,50
Katjang " *f* 15,—
Rotting *f* 7, @ *f* 8,— voor Bandjermassing.
Padjang Matten, *f* 11,—
Wisselkoers op Holland 6/m. dato 101 @ 102.
Agio op papierengeld $^1/_2$ @ $^3/_4$ %.

Te SOERABAIJA, den 24sten November 1858.

Suiker N°. 16 ℔ picol *f* 18,— @ *f* 19,—
Koffij ℔ picol, *f* 30,— nominaal.
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 135,— @ *f* 150,—
" (carga) " " *f* 105,— @ *f* 115,—
Koehuiden ℔ 100 stuks, *f* 200,— @ *f* 300,—
Arak. ℔ legger, *f* 60,—
Klapper olie ℔ picol, *f* 15,—
Wisselkoers, Pari
Rotting, *f* 8,— @ *f* 8,50

Te PASOEROEAN, den 24sten November 1858.

Suiker N°. 16, ℔ picol *f* 18,—
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 180,—
Id. (carga) " " " 160,—
Olie, (klapper) " pic. " 19,—
Id. (katjang) " " " 17,—
Wisselkoers, @ pari.

Den 17den November, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1858.

Van de Fabriek.	Getalbouws	Gouv. levering Picols Suiker		vrije beschikking,
Wangoon Redjo.	407.	10,582	a.	6,809-29
Ardjosarie.	471.	12,524-41		
Ardie Redjo.	358.	14,719-72		
Yosowilangoon.	307.	7,364-46		
De Hoop.	433.	9,352-48		
Djacatra Oost.	490.	9,800	a.	18,083-43
De Onderneming.	425.	11,050-06	a.	15,966-76
Wonoredjo.	428.	8,530-45		
Kloerahan.	368.	10,304-01	a.	9,050-02
De Goede Hoop.	345.	6,860-15	a.	10,002-51
Gajam.	423.	10,126-46		
Becassie Oost.	292.	7,884-40	a.	8,961-46
Dankbaarheid.	294.	7,056-61	a.	5,068-59
Soekoredjo.	300.	7,500-11	a.	10,284-68
Kawisredjo.	300.	11,054-30		
Sarieredjo.	150.	8,000-32	a.	4,201-28
Pleret.	321.	10,272-18	a.	3,493-22
Te zamen	6002.	157,982-07 pic. Suiker.		91,981-26
		157,958-22 " Koffij.		

NB. van de fabrieken met a. geteekend is de Gouv. levering afgeloopen. Alle fabrieken hebben afgemalen.

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 24sten November 1858.
85,075-09 pic. Suiker, oogst 1858.
98,428-79 " Koffij " 1858.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 13 *tot en met den* 17 *November* 1858.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. bark *Susanna*, gez. de Vries, agt. van Ommeren, Rueb en co.

50 keld. lijnolie, *Agenten.*

Van Amsterdam per Ned. bark *Baltimore*, gez. Brakke, agt. B. Kopersmit en co.

10 vs. zilv. munt, 120/m. steenen, 18 kn. kantoorbeh., *N. H. M.*
24 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
200 md. bier, 14 kn. provisien, 4 do. meubelen, 41 do. wijn, *van der Meulen en co.*
265 vs. provisien, *Haager en Schuurman.*
10 bn. zakken, *Agenten.*
21 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
200,000 ℔ steenkolen, *W. Cores de Vries.*
6 coll. koopmanschappen, *Order.*

Van Nederland per Ned. bark *Landbouw*, gez. Kleijnenberg, agt. J. Cezard en co.

100 hammen, 20 kn. provisien, 40 roll. zeildoek, *Order.*

Van Amsterdam per Ned. schip *Koning Willem III*, gez. Zeijlstra, agt. B. van Leeuwen en co.

10 kn. manufact., 9 bn. zakken, *Schimmelpenninck en co.*
1 kt. snaren, *Baynun.*
7 coll. manufact., *Pandel en Stiehans.*
125 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
27 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
2 coll. manufact., 3 kn. koopmanschappen, *Order.*
2 ks. diversen, *Tiedeman en van Kerchem.*
44 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
100 vn. kop. munt, 780 coll. manufact., 702 boss. ijzer, 212 coll. koopmanschappen, *N. H. M.*
24 kn. koopmanschappen, *Wm. Mathieu en co.*

Van Nederland per Ned. bark *S. van Heel*, gez. Dietz, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

100/m. metselsteenen, *N. H. M.*

Voor Samarang.

1 kt. kleedingstukken, 4 pakk. dekens, 8 bn. do. *Order.*

Voor Samarang, Soerabaija of Batavia.

100 vn. kop. munt, 341 do. meel, *N. H. M.*
100 hammen, *Gezagvoerder.*

Van Pasoeroean per Ned. bark *Alcor*, gez. v. Oppen, agt. J. Cezard en co.

9746 pic. suiker, 200 do. rotting, *Fraser, Eaton en co.*

Van Pecalongan per Ned. bark *St. Michaël*, gez. Boswijk, agt. Schimmelpenninck en co.

100 pic. rotting, 3000 do. rijst, 2000 do. suiker, *N. H. M.*

Van Nederland per Ned. schip *Nieuwland*, gez. Pott, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

13 vn. koolteer, 18 do. zw. do. 50 hammen, *Gezagvoerder.*

Van Londen per Eng. schip *Richard Thornton*, gez. Ramsay, agt. Martin, Dyce en co.

3542 stav. ijzer. 481 boss. do. 1200 platen spiauter, 9 pijp. wijn. 4 oxh. do. 192 md. aardewerk, 40 kn. beschuit, 100 vn. bier, 14 coll. lampen, 75 do. provisien, 422 do. manufact., 30 ijzeren kisten, *Agenten.*
1 coll. manufact., *Nash.*
3 coll. ijzerwerk, 2 do. lederwerk, 80 vn. bier, 200 kn. brandy, 20 oxh. do. 2 coll. lederwerk, 1 vt. verf, 10 do. teneriffe wijn. 15 kn. portwijn, *Burt, Myrtle en co.*
3 coll. manufact., *Elliot.*
1 coll. manufact., *Wallace.*
1 coll. manufact., *Pandel en Stiehans.*
1 coll. diversen, *Mevr. Boumeester.*
1 coll. diversen, 2 do. lederwerk, 2 do piano's, 35 do. manufact., 46 do. provisien, *Tolson, Hunt en co.*
1 pijp. wijn, 10 oxh. do. 12 vn. do. *Maygen, Melbourn en co.*
2 coll. manufact., *Schimmelpenninck en co.*
16 coll. provisien, 4 do. kleederen en potten, 1 do. lederwerk, 4 vn. lood, 10 kn. beschuit, 2 vn. parfumerien, *Hunter, Houghton en co.*
9 pijp. wijn, 30 vn. do. 13 kn. do. *J. Cezard en co.*
1 coll. manufact, 7 do. schrijfbeh., *Order.*

Van Nederland per Ned. bark *Ternate*, gez. Cars, agt. van Ommeren, Rueb en co.

72 led. leggers, 40 bn. zakken, *Agenten.*
114 led. leggers, *J. Cezard en co.*
16 vs. hagel, *Busing, Schröder en co.*
3 kn. manufact., 1 do. kramerijen, 1 bl. laken, 1 kt. zijdenstoffen, *Gumprich en Strauss.*
6 kn. speelgoed, 1 do. potlooden, 2 do. papier, *Feltkamp, Mispelblom en co.*
2 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
26 kn. kramerijen, *C. Bahre en G. Kinder.*
4 kn. kramerijen, 1 do. leder, 2 do. laken, 1 billard, *Picart.*
100 vs. boter, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
500 keld. genever, *Haager en Schuurman.*
200 keld. genever, 1 bl. manufact., *Order.*

Van Nederland per Ned. schip *Generaal de Stuers*, gez. Fokkens, agt. Maclaine, Watson en co.

24 md. min. water, *Pandel en Stiehans.*
2 vn. wijn, *v. d. Crab.*
38 kn. provisien, *Gumprich en Strauss.*
2 kn. eau de cologne, 2 do. diversen, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
44 kn. bier, *Haager en Schuurman.*
3 kn. papier, *H. M. van Dorp.*
7 bn. manufact., *Schimmelpenninck en co.*
225 bn. zakken, *N. H. M.*

Van Nederland per Ned. bark *Senior*, gez. Swart, agt. C. Bahre en G. Kinder.

100 vn. kop. munt, 42 kn. rood katoen, 10 do. gedr. do. 124 do wit do. 161 do rawe do. 60 do. ongebl. do. 7 do. a. r. do. 1 do. waskaarsen, 1 vt. koperdraad, 59 kn. do. 1 do. kettingen, 20 vn. cement, 19 kn. blik, 1 do. laken, 1 do. naalden, 1 do. sponsen, 35 do. bladkoper, 3 do. gereedschappen, 150 vs. boter, 1 kt. plaat koper, 1 do. zyde garen, 6 do. koehaar, 7 do. huidpapier, 35 do. groentens, 11 ps. pokhout, 1 kt. amaril, 1 do. tapijten, 8 do. kardoes papier, 66 pijp. azijn, 2 kn. instrumenten, 220 coll. verfwaren, 1 coll. diversen, 60 bn. zakken, 6 kn. shirtings, 75 do. rawe drills, [illegible] behoeften, 886 boss. ijzer, *N. H. M.*
19 bn. zakken, *Pitcairn, Syme en co.*
15 coll. manufact., 5 do. speelgoed, 3 do. provisien, 1 do. [illegible] *[illegible]*
10 coll. manufact., *Borneo C. Limited.*
10 coll. manufact., *Pandel en Stiehans.*
50 vs. meel, *Gumprich en Strauss.*
1 kt. laken, *van Riet en ter Gouw.*
25 kn. koopmanschappen, *Order.*
25 vn. meel, 22 kn. provisien, 8 do. kaas, *Gezagvoerder.*

Van Londen per Ned. schip *Electra*, gez. Wigmans, agt. Maclaine, Watson en co.

3608 ps. ijzer, *Mettendorff, Wilmans en co.*
2 vn. wijn, 16 kn. [illegible], 100 [illegible] steenkolen, *Agenten.*
3 kn. lederwerk, *Burt, Myrtle en co.*
2 kn. diversen, *N. H. M.*
6 coll. ijzerwerk, *Pandel en Stiehans.*
4 wagens, 29 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
9758 ps. ijzer, 50 spanen, 1408 ps. hout, 577 coll. gereedschappen, 50 [illegible] *Morgan, Melbourn en co.*
16 kn. bladkoper, *Pitcairn, Syme en co.*
15 kn. manufact., *E. Moormann en co.*
10 kn. beschuit, 1 do. potten, 1 geweer, 20 aambeelden, [illegible] md. aardewerk, 1 kt. lederwerk, 20 ps. do. 20 ankers, 14 vn. [illegible] vn. spijkers, 100 pedattie assen, 20 ijzeren kisten, 13 vn. glaswerk, 1 [illegible] fumerien, 1 do. kramerijen, 18 coll. ijzerwerk, 3 kt. diversen, 2 [illegible] bn. manufact., *Hunter, Houghton en co.*

Lading voor Soerabaija.

919 coll. machinerien, 341 ps. ijzer, 67 coll. koopmanschappen, [illegible] do. bier, 164 tonn. steenkolen, 12 suikerpannen.

Uitvoer.

Naar Frankrijk per Fr. schip *Le Cezard*, gez. Rose, agt. J. Cezard [illegible]

400 pic. rotting, 39 do. gomelastiek, 2160 do. rijst, 2840 do. koffij, *Ag[illegible]*

Naar Nederland via Tjilatjap per Ned. bark *[illegible]*, gez. van [illegible] Bolck, agt. van Ommeren, Rueb en co.

600 pic. rotting, 600 do. tin, 15,000 ps. gonjezakken, [illegible]
25 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
1 piano, 67 coll. meubelen, *de Vingt.*
5 kn. madera, 1 vt. wijn, 6 do. afget. bier, 1 do. provisien, 6 md. [illegible] *van der Meulen en co.*
40 keld. genever, 10 kn. wijn, 10 vn. bier, *Reynst en Vinju.*

Naar Nederland via Tagal en Pecalongan per Ned. schip *[illegible] Mathilda*, gez. Snoeij, agt. J. Cezard en co.

125 pic. rotting, 450 do. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland via Soerabaija per Deen. schip *Maria Christiane*, gez. Vos, agt. E. Moormann en co.

607 ps. buffelhuiden, 100 pic. gomkopal, uit entrep. *Agenten.*

Naar Kaapstad per Eng. schip *Alert*, gez. Peterson, agt. Mettendorff, Wilmans en co.

100 pic. rotting, 1439 do. suiker, 201 do. rijst, 1098 do. koffij, 10 do. muskaat, 1 do. foelie, 45 ℔ indigo, 50 do. tamarinde, *Agenten.*

Naar Singapore per Sard. bark *Calypso*, gez. Pagliano, agt. Busing, Schröder en co.

2 legg. arak, *Adrian.*
2 kn. kramerijen, uit entrep. *Pandel en Stiehans.*

Naar Nederland via Pecalongan per Ned. schip *Jacobus [illegible]*, gez. Meppelder, agt. J. Cezard en co.

75 pic. rotting, 200 do. tin, *N. H. M.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Dina [illegible]*, gez. Sprenkel, agt. Diard, Ulbricker en co.

500 pic. tin, 150 do. rotting, *N. H. M.*

Naar de Golf van Perzie per Ned. bark *Vriendschap*, gez. Gravelink, agt. B. Kopersmit en co.

20 pic. rotting, *Agenten.*
6806 pic. suiker, 1 do. notenmuskaat, 9 do. indigo, 9 do. [illegible] 9 do. glas- en aardewerk, 2 bn. kurken, 1 pak laken, 3000 ps. [illegible] 1 tromm. schrijfbeh., uit entrep. *E. Moormann en co.*
3000 ps. gonjezakken, 96 ℔ indigo, *Nahapiet.*

Naar Japan per Ned. bark *Jan van Brakel*, gez. Verhoeff, agt. van Ommeren, Rueb en co.

10 md. kajoe poetie olie, 1 kt. haarlemmer do. 2 do. koopmanschappen, [illegible] pistolen, 36 coll. ijzerwerk, 70 do. glaswerk, 8 kn. do. 24 coll. [illegible] 56 do. manufact., 8 kn. medicijnen, 3 coll. do. 1 kt. parfumerien, [illegible] 2 ijzeren geldkisten, 47 kn. wijn, 7 bl. tabak, [illegible] 14 pic. buffelhoorn, 20 blikk. verf, 2 spiegels, 10 pic. [illegible] kurken, 1 billard, 3 kn. aardewerk, 1 do. zeep, 3 do. [illegible] 360 pic. rotting, 2123 do. sapanhout, 2 tafels, 2 canapes, 12 [illegible] schrijftafels, 1 buffet, 2 kasten, uit entrep. *Pandel en Stiehans.*
2 vn. vleesch, uit entrep. *W. Cores de Vries.*
10/m. sigaren, uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
8 geweren, 6 pistolen, 1 revolver, uit entrep. *E. Moormann en co.*
10 md. gambier, uit entrep. *Gaspers en co.*
1 kt. cognac, 2 do. rhijnwijn, 10 do. wijn, uit entrep. *Haager en Schuurman.*
2 kn. banken enz., *Lange en co.*
1 vt. spek, uit entrep. *Ribbing en Kleibrink.*

Naar Nederland per Ned. bark *Alcor*, gez. van Oppen, agt. J. Cezard en co.

800 pic. rotting, 8760 do. suiker, *Agenten.*
1000 pic. suiker, *Maclaine, Watson en co.*

Naar Rotterdam per Eng. schip *Robert Dickson*, gez. [illegible], agt. Pitcairn, Syme en co.

13,896 pic. rijst, 858 do. koffij, 377 do. rotting, *J. Cezard en co.*
311 pic. gomdammer, *Maclaine, Watson en co.*
18,000 ps. rottingstokken, *Hunter, Houghton en co.*
5 coll. provisien, uit entrep. *Agenten.*

Naar Singapore per Ned. schip *[illegible]*, gez. Olivier, agt. John Fryer en co.

10 legg. arak, 100 vs. meel, *Fraser, Eaton en co.*
160 legg. arak, *P. Kersel en co.*
1 vt. vleesch, *Nicolai.*
6 vn. azijn, *Agenten.*
195 pic. gomelastiek, 960 do. rijst, 18 do. cubeben, *Borneo C. Limited.*
100 pic. dapi koper, *Burt, Myrtle en co.*
11 coll. meubelen, *Busing, Schröder en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Louisa Maria*, gez. Dobben, agt. Tolson, Hunt en co.

150 pic. rotting, 450 do. tin, *N. H. M.*

Aangekomen Passagiers te [illegible]

van den 27 tot en met 30 November 1858.

Met de Ned. bark Provincie Drenthe, kapt. W. Bieberling, de [illegible] tina van Amsterdam.

Met de Ned. bark Christiaan Louis, kapt. W. de Vos, de hh. A. [illegible] van Rio de Janeiro.

Met de Hamb. bark Schiller, kapt. Seltheim, de heer [illegible] Hamburg.

Met het Ned. schip Jedo, kapt. W. van der Heuvel, de heer [illegible] Melbourne.

Met de Ned. Ind. Stoomb. Samarang Packet, kapt. J. F. Scheel, [illegible] der Infs. Kern en Echtg., Mevr. Winter en 3 kinderen, [illegible] Edgar, Z. M. troepen van Samarang via Cheribon.

Vertrokken Passagiers van Bat[illegible]

van den 27 tot en met den 30 November 1858.

Met de Ned. bark Makassar, kapt. J. Rip, Mevr. [illegible] Kinderen naar Nederland.

Snelpersdruk van H. M. van Dorp [illegible]